

ek

k rendőr vé-
nül beszélt a
merénylet
gatóiról

eni felelősség?

Ma van a julius
elekeveredett rend
tárgyalási napja.
hogy nem lehet el-
halálra ítéletét,
éjjel folyamán vég-
A haditörvényszék
hívta a vádlottakat.
eljes igazságot. A
felelték, hogy nem
a forradalmi moz-
m voltak tisztában
hallgatták annak a
z összeseküvők ösz-
A tanu kettőt
smert, mint a julius
vevőt.

Délután az ügyész
és kérte a bűnösök
Ezután Krausz
zólásra és erőtelje-
tulajdonképpen ér-
zuttal első alkalom-
ralason ilyen nyilt-
ajdonképpen elők-
ülnek a vádlottak

zokat, — mondotta
kavatták a hazafiát
hosszát vérebe. Vá-
Judás szerepét töl-
késlemben és akik
atlan embert kell

n áldozatok, nem
a hazaárulók.

erre a tette kény-
Steinhausen volt.
hogyvan lehetséges
enki tudta már hi-
hogy déli 12 órakor
s, nem zárták le a
s, hogyvan lehetséges
n ember, aki a kan-
rüen megadta ma-
vés nélkül adta át

én nyílik meg
g tanácsának
ik ülészek a

A Népsövetség a
ikus ülészeknek
tember 7-én 11 ósz-
rendben szerepelnek
és adminisztratív
böző bizottságok je-
gye-ország. Kiseb-
ülő néhány intézke-
Bolívia—Paraguay
ács tudomású fog-
bizottság jelentését,
pszavazás előkészí

Oroszországnak a
belépésével foglal-
következőket írja:
ni a Népsövetség-
kérdés, hogy Orosz-
nési formalitások-
s, vagy kivételes
sülni. A szovjetek
anácstagság kérdé-
Népsövetségi kö-
Szovjetország
g elenkészését vál-

fantasztikus
ruja

s 13. Orkhagazi
érdekes esetet je-
pégtámadott egy
t egy fiókat, mi-
mintegy 300 más
s is 60 társát kap
ságos levegőharc
folyamán 20 sas
sasok elhagyták
közlemben tábo-
gyütt.

urat

Posta postak
plátó in num.
No. 224713-929.
Szerkesztőség
és kiadóhiva-
lat: Cluj, Str.
Baron L. Por
16. Telefon: 9-77. Előfizetési ár
Havonta 118, negyedévre 326,
évre 660, egészévre 1200 lei. K. 2. I. em.
Földre: Havonta 2, negyedévre
félre 12, egészévre 20 dollar. Hír-
adatok díjazás szerint. Az „Uj
KELET” az erdélyi és bánági
időszak egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

CLUJ
15 AUG 1934
ROMANIA
KELET
ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmunkások
leveleket nem
fogadunk el.
Kérjük a
megérkezést és visszaküldését
vállaljuk. Szerkesztő: dr. Muzs-
Brod, Felelős szerkesztő: János
Ferenc. Bukaresti Szerkesztő: M-
szegi Ernő, Str. Matei Milcu 5.
Csütörtök, 1934 augusztus 16.
5694. ÉV
ELUL 5.
XVII. EVF.
183. SZÁM.

Ilja Ehrenburg bátorsága

Napjainkban, amikor a tömegek kü-
lönös előszeretettel részegednek meg a szo-
morúan alacsony nivójukhoz mért ha-
zagságoktól, amikor a demagógia soha
nem látott virágzását éli, a legnagyobb
lelki nagyságról tesz bizonyosságot az az
ember, aki a népszerűtlenség veszélyének
töve ki magát, kimeri mondani az igaz-
ságot.

A fanatikusok lelkiileg elferdült vilá-
gában az életenergiát hallatlan frisse-
sége és egészséges duzzadása szükséges
ahhoz, hogy valaki ki merje mondani a
megváltó kritikai szót úgy a jobb-, mint
a baloldal felé.

Ennek az erkölcsi bátorságnak egészen
szokatlan és egészen ritka példáját Ilja
Ehrenburg, a nagy orosz író nyújtja
most a világnak.

Ilja Ehrenburg pronoszírozottan bal-
oldali író, aki legutolsó regényében az
orosz építőmunka legszebb eposzát írta
meg. Ennek ellenére azonban Ilja Ehren-
burg nem esett az erkölcsi és politikai
morfinitás szokásos bűnébe, akik nem
tűrik el a kritikát, akik csak bálvá-
nyozásra hajlandók, mialatt megkövele-
lik, hogy saját személyüket is bálványoz-
zák.

Ilja Ehrenburg nemrégiben Moszkvá-
ban járt, ahová egyenesen Párizsból ér-
kezett. Moszkvai tartózkodását arra hasz-
nálta fel, hogy az orosz viszonyok között
vakmerő bátorságába menő színter-
sével nyílt levelet tett közzé, amelyben
a kormány által támogatott „Inturisi”
nevű utazásiroda abszurditását leple-
zi le.

Ebben a nyílt levélben Ehrenburg szó-
szerint a következőket mondja:

„A szó szoros értelmében megcsalják az
idegeneket Oroszországban, mert olyan
Oroszországot mutogatnak nekik, amilyen
nincs. Az a cél, hogy a látogató minél
kedvezőbb véleménnyel távozzék Orosz-
országból és azt higgye, hogy itt rózsás
állapotok vannak. Az állami utazási iro-
da meghamisított orosz közéletet, mon-
va csinált állapotokat mutogat. A jólét
esalárdul rögtönzött képeit, a vidámsá-
got, meglegedettséget komédiázó lakos-
ságot vonultatja fel, de óvatosan elta-
karja a nyomort, a piszkot, a kétségbe-
esett inség szörnyűségeit. Moszkvában az
idegenek megtalálják az ótói teákat, a
jazz-zent, a táncot, mindez azonban ami-
tis. Oroszországnak vannak nevezetesse-
gei, kiváló férfiai, de ne rejteggessék az
érem másik oldalát sem. Csak hadd lássa
az idegen az élelemért hosszú sorban áll-
dogáló toprongyos alakokat, a minden-
nap élet szörnyű küzdelmeit. Csak lás-
sák a piszkos tömeglakásokat, ahol gyer-
meke kés agok, férfiak és nők, egésze-
gesek és betegek együtt szoronganak a
rohadt szalmakon, amint én azt Nizs-
nivegorodban tapasztaltam. Woronesben
olyan piszkos, szűk munkáslakásokban
voltam, amelyekkel eddig még sohasem
találkoztam. Láttam falakenyéért élet-
halál küzdelmet, kíméletlen verekedést.

Én, Ilja Ehrenburg, egész Moszkvában
nem tudok megfelelő lakást találni, kény-
telen vagyok egy szállodában lakni, ahol
még csak egy eszébe téához sem tudok
jutni. És ezt a szállodát egy napon telje-
sen megváltozva találtam. Teljesen kiese-
relték. A szobák tiszták, rendesen kitaka-
ritáltak voltak, fürge pineérek és szobalá-
nyok sürgöttek-forogtak, mindenütt szö-
nyeg, virág díszlet, az étlapon kitűnő
fogások szerepeltek. Azt hittem, hogy
valamelyik vállalat filmfelvételére ké-
szül. Csak azután tudtam meg, hogy az
„Inturisi” rendezte ezt, mert külföldieket
akar a szállodában elhelyezni.

Mindaz a fényezés tehát, amit kimon-
dotlan a külföldiek számára mutogatnak,
szemérmellen szemfényvesztés. Orosz-
országot olyanak kell bemutatni, amilyen
fényoldalai mellett, amelyek számosan
vannak, árnyoldalai is meg kell mutat-
ni, hogy az idegenek hü képét nyerjék
az itteni állapotoknak.”

Ausztria izgalmas napjai még nem értek véget...

Hitler a népszavazás le-
zajlása után meglepő
politikai lépésre készül

Akuttá vált a Habsburg-restauráció kérdése?
Ingrid svéd hercegnőt akarja eljegyezni
Habsburg Ottó? Augusztus 21-re tűzték ki a
Mussolini-Schuschnigg találkozót. Starhemberg
elutazott Rómából. Újabb lázadási perek a
bécsi, grázi és linzi haditörvényszékek előtt

Suvich, vagy Grandi veszi át a bécsi olasz
követtség vezetését

Párizs, augusztus 15. Az egész fran-
cia sajtó ideges és nyugtalan megjegy-
zésekkel kíséri az osztrák eseménye-
ket. A legtöbb lap teljesen megegye-
zik abban a felfogásban, hogy Ausz-
tria izgalmas napjai még nem értek
véget és hogy a Habsburg-restauráció
kérdése immár akuttá vált.

Ezzel kapcsolatban több lap azt az
értesülést közli, hogy Habsburg Ottó
folytatja észak-európai autóturáját és
nem utazik el a Via Reggióban tartan-
dó családi tanács ülésére. Ennek való-
színű oka az, hogy Olaszország egyál-
talában nem változtatott a restauráció
kérdésében eddig elfoglalt álláspont-
ján.

Az Intransigeant szerint Habsburg
Ottó Stockholmban látogatást tesz a
királynál és családjánál és ez alkalom-
mal be fog mutatkozni Ingrid svéd
hercegnőasszonynak is.

Lehetségesnek tartják, hogy en-
nek a látogatásnak házassági cél-
jai is vannak.

Hága-i jelentés szerint, diplomáciai
körökben a Habsburg restauráció kérdé-
sét azért látják komoly stádiumban lé-
vőnek, mert

A Schuschnigg-kormány sokkal
gyengébbnek érzi magát, mint egy
kónappal ezelőtt Dollfuss kormá-
nya.

Erre vall, hogy hivatalosan is foglal-
kozik a restauráció lehetőségével, mint
megoldási platformmal.

A Mussolini-Schuschnigg
találkozó

Az osztrák kormánynak a restaurá-
ció kérdésében való állásfoglalása teszi
szükségessé Schuschnigg kancellár ró-
mai utját is. Római jólérsült körök
szerint Mussolini és Schuschnigg talál-
kozása augusztus 21-én lesz valame-
lyik vidéki olasz városban és semmi-
esetre sem Rómában. A látogatás idő-
pontja egybe esik az olasz hadsereg
nagy manővereivel, melyeket állítólag
Schuschnigg is meg fog tekinteni.

Az olasz kormányfőt Schusch-
nigg azoknak az okmányoknak je-
talmáról is tájékoztatni fogja,
melyekből kitűnik, hogy Németor-

Igy ír Ilja Ehrenburg. Hogy mi lesz
bátor fellépésének következménye, azt
senkinek tudhatja előre. De nem is ez a
fontos. A fontos az a felemelő bátorság,
az igazságnak az a rajongói szeretete,
amelyet nem tud elvakítani és nem tud
megingatni korunk fanatikusainak, kor-

szág milyen szerepet játszott a
július 25-i eseményekben.

Egyébként francia beavatott politikai
körökben meg vannak győződve afe-
lől, hogy az augusztus 21-i találkozón
Mussolini ezuttal is az osztrák függet-
lenség eltökélt védelmezőjének fog mu-
tatkozni, mindamellett még nem lehet
tudni, hogy milyen gyakorlati olasz lé-
pések fognak következni.

Suvich lesz az új bécsi
olasz követ?

Schuschnigg római látogatásának
hírével egyidejűleg római politikai kö-
rökben, — mint azt az Echo de Paris
jelenti —

Mussolini fel fogja ajánlani Su-
vich külügyi államtitkárnak a bé-
csi olasz követtség vezetését. Ha
Suvich az államtitkárság meg-
tartása mellett nyilatkoznék, való-
színű, hogy Grandi londoni olasz
nagykövet kerül Bécsbe különle-
ges megbízatással.

Starhemberg Mussolinivel való újabb
találkozásával kapcsolatban ellentétes
hírek kerültek forgalomba. Tegnap
még azt a hírt lanszírozták, hogy Star-
hemberg Olaszország elhagyása előtt
megégszer találkozni ést Argyalni fog
Mussolinivel, aki ezuttal Forli közelé-
ben lévő nyaralójában várja Starhem-
berg látogatását. Ezzel szemben a leg-
újabb híradás szerint, Starhemberg
tegnap Suvich államtitkárral folyta-
tott tanácskozást, majd anélkül, hogy
Mussolinivel megégszer találkozott
volna, Velencébe utazott, ahonnan visz-
szatér Ausztriába.

Munkában a hadbíróság

A halálra ítélt puccsista rendőrök
kivégzése után a bécsi katonai bíróság
tegnap újabb politikai bűnper tárgya-
lását kezdte meg. Ezuttal az emléke-
zetes július 25-i puccs alkalmával a
bécsi rádió palota megszállásában részt
vett tizenöt nemzeti szocialista lázadá-
sa kerül sorra, amelynek tárgyalását
a katonai bíróság tegnap kezdette meg.
Egyidejűleg a Gráz és linzi haditör-
vényszék tegnap újból három nemzeti
szocialista terrorista fölött ítéleztek,
akiket 15, 9, illetve 5 évi fegyházra
ítéltek.

(Folytatása a 8. oldalon)

lától pártbereknek dühe és tomboló
rosszindulata sem.

Ha Ilja Ehrenburg bátorsága érne kor-
unk szellemi vezetőiben, úgy minden
bizonytal kevesebb volna a csalás, keve-
sebb volna a tévelygés és így a szenvedés
és a világon.

VILÁG TUKRÁ

A terror statisztikája

A napokban tette közzé a Prágában
működő németországi szocialdemokra-
ta párt a kampóskeresztesek terrorjá-
ról szóló jelentését. A jelentés ter-
mészetesen nem lehet hiánytalan, mint
hogy a párt rá van utalva azokra a je-
lentésekre, amiket az emigrációs sajtó
ban láttak napvilágot és amit a párt-
iroda kapott titkos utakon Németor-
szágból. Kétségtelen, hogy a terror ál-
dozatai sokkal többen voltak, mint
amennyit a statisztikák kimutatnak.

A statisztika szerint egy év lefolyá-
sa alatt és pedig 1933 június 20-tól
1934 június 20-ig, 432 „államellenes”
nagyszabású pert folytattak le Német-
országban 1700 vádlott ellen. 87 halá-
los ítéletet hoztak és 3600 évi fegyhá-
zat, Kiderült, hogy a tüntetéseken és
manifestációkban résztvett munkások
is, akik a kampóskeresztes uralom el-
leni antipatiájuknak adták kifejezést
sok esetben a gyilkosság gyanújába
keveredtek és ilyen váddal terhelten
kerültek bírák elé, akik halált, vagy
hosszu fegyházbüntetést róttak ki reá-
juk. Jaj volt azoknak, akik olyan tün-
tetésben vettek részt, ahol kampóse-
reszteseket leterítették. Egy megölt
SA emberért legalább három szocialis-
tának kellett bűnhőnie — halálal.
Dessauban egy verekedés során megöl-
tek egy kampóskeresztest s ezért három
munkást ítétek halálra, tizenegyet pe-
dig különböző súlyos fegyházbüntetésre.
Düsseldorfban egy rendőrtisztet lőttek
le a tüntető munkások. A vizsgálat ki-
derítette, hogy egyetlen övös ölte meg
a rendőrtisztet. Ez azonban eég volt
ahhoz, hogy hét embert ítéljenek ha-
lálra. A halálos ítéleteket nyomban
végre is hajtották.

A politikai foglyokat, embertelenül ki-
nozták, hogy ugynevezett „vallomáso-
kat” hozzanak ki belőlük. Számos mun-
kást és intellektuelt ilyen módon meg-
is ölte. Egy berlini perben 24 vád-
lott volt, de márcsak 18-an voltak élet-
ben a főtárgyaláson. A többi agyon-
kínózták. Legtöbbje a vádlottaknak
teljesen ártatlan, minden bűnjük az
volt, hogy egy fasiszta-ellenes tüntetés
alkalmával kint voltak az utcán.

Minden illegális munka: röpiratok
terjesztése felségserítésnek számít.
Mindazonáltal a harmadik birodalom-
ban olyan földalatti munka folyik,
amilyenre a bismarcki időkben sem
volt példa. Ilyen bűnökért egy év alatt
817 esztendei börtönt és 734 éves fegy-
házat róttak ki legtöbbször ártatlan em-
berekre. Illegális röpiratok terjeszté-
sért az átlagos büntetés Németország
ban négy és fél évi fegyház.

Jellemző a kampóskeresztes uralom
spicli-rendszerére, hogy azokat is bün-
tetik, akik rádiójukban bekapcsolják
az orosz leadókat. Több „bűnpert” tár-
gyaltak le kommunista propaganda cí-
men azért, mert Moszkvát hallgatták.
A legkisebb büntetés két év volt. Emig-
ráns lapok becsempészése háromévi
fogházat jelent tekintet nélkül arra,
hogy egyes számokat találtak az il-
letőknél, vagy tömegesen.

Rengeteg munkát adott a bíróságnak
a sok becsületértési per, amit elkövet-
tek azzal, hogy a fűhrerekről nem
nyilatkoztak kedvezően. Jónéhány száz
évet mértek ki munkásokra, akik egye-
bet nem tettek, minthogy Röhm és Hei-
ness homoszekszuális hajlamaira tettek
célzásokat. Valaki a nemzeti socia-
lista héroszról, Horst Wesselről azt

mondotta, hogy ez az ember egy kö zönséges kitarított volt. Emiatt kétévi börtönbüntetést kapott. Egy vádlottat, aki kedvezőtlenül nyilatkozott a nem zeti szocialisták birodalmi pártnapjáról, egyévi börtönrre ítélték. Sokat ítélték el „rémhírterjesztés” miatt. Egy munkás, aki Dessauban többek előtt kijelentette, hogy a náciak addig verték fivérét, amíg agyrázkódást kapott, másfél évet kapott. Sok esetben a vád alapját képezte az is, hogy valaki levélben mondta meg véleményét a rendszerről. Ezeket a leveleket a posta mellett működő politikai rendőrség nyitotta ki, hogy egyes detektívek érde meket szerezzenek maguknak.

A koncentrációs táborokban még ma is tizezrek sanyódnak. A bánásmód alig enyhült a régihez képest és ma is sokan pusztulnak el a bántalmazások következtében. Nagy százalékát a megkínzottnak be kellett szállítani az elmegyógyintézetbe. Az eddigi megállapítások szerint hatszáz embert gyilkoltak meg a koncentrációs táborokban: szociáldemokratákat, kommunis tákat, pártönkivüli munkásokat, zsidókat és ellenzékiiségükről ismert SA-embereket. A legtöbb esetben a táborok vezetősége azzal mentegeti magát, hogy az illető szökni akart és így lőtték le. Ha valaki a terrorizták vereséitől pusztult el, arról hivatalosan azt jelentik, hogy szívizéhlühüdsben halt meg. Számos esetben kilökték őket az ablakon. Akkor a jelentés úgy szölt, hogy örízetlen pillanatban kivetették magukat az udvarra. Hasonló a helyzet az akasztásoknál is. Ha a terrorizták akasztották, a jelentés úgy szölt, hogy az illető a cellában felakasztotta magát.

A nagy terror ellenére számos per bizonyítja, hogy a munkásságnak nagy része nem vesztette el bátorságát és tovább is dolgozik Hitlerék ellen. E pillanatban a földalatti propagandának egyetlen célja van: Hitlerék kormányát eltávolítani. A szociáldemokraták, sőt a kommunisták is szívesen mennének együtt azokkal a polgári elemekkel, amelyek a hitleri uralom óta majdnem olyan elnyomatásban szenvednek, mint a munkásság. Hitler ellenzéke tudja, hogy mindaddig, amíg ez a kormány van uralmon, nem lesz nyugalom Európában és nem lesz kilátás arra, hogy Németországban megjavuljon a gazdasági helyzet. Már nem hisznek Hitler ígérgetéseinek és tudják, hogy a mai német kormány megtartja Ausztriával szemben is eddigi politikáját. Kétségtelen, hogy ez a politika végromlásba vezeti Németországot.

A júliusi puccs óta Mussolini sajtója is egyre hangoztatja, hogy a mai Németországgal kötött nemzetközi szerződésének csak akkor lenne érvényük, ha hiányzik alóluk Hitler aláírása.

Földi Mihály: A csabító. A magyar irodalom élő jelesei közül kimagasló Földi Mihály izmos tehetségű alakja. Műveiben nemesek az érdekes és izgalmas meseszövegek, plasztikus jellemábrázolás, hanem a gondolatok mélysége és az egész koncepció világnézeti magaslata dominál. Ragyogó szerelmi regény „A csabító” és mégis súlyos a benne lüktető kvalitásoktól. A regény új propaganda kiadása vászonkötésben a korábbi 320 lej helyett, most 80 lejért kapható, az Uj Kelet könyvosztályában, az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

Fiu és leány

RUHÁK és KABÁTOK

16 éves korig nagy választékban

Székely Jenő
cégnél

BUDAPEST IV. Petőfi Sándor u. 9

Még mindig nem jött létre meg egyezés a sztrájkoló asztalosok és a munkaadók között

A munkaadók főrvényellenesnek minősítik a kollektív szerződéssel bíró munkások szimpátia-sztrájkját

Cluj-Kolozsvár, augusztus 15. Mint tegnapi számunkban megírtuk, a kolozsvári asztalosok sztrájkbaléptek, mert nem tudtak megegyezni az órabérek kérdésében a munkaadókkal. A sztrájkolóknak két csoportja van. Egyik részük a kollektív szerződés miatt lépett sztrájkba, míg a másik csoport társaik iránti szimpátiából hagyta abba a munkát.

A munkaiügyi inspektorátus vezette eleinte a tárgyalásokat a munkaadók és munkások konfliktusában. Végül már úgy állott a helyzet, hogy megegyezés jött létre a két fél között, amelyben a munkások elfogadták, hogy bérük egy másik város munkabéréihez igazodjék. Így a brassói bérviszonyokat vették alapul, amely 8—18 lejig terjedő órabért állapít meg az egy éven felül dolgozó segédnek. A munkások ezt hajlandók voltak elfogadni. Ezzel szemben a munkaadók kijelentették, hogy a munkások követeléseit a je

lenlegi munkaalkalmakhoz viszonyítva igen magasak. A munkások követeléseivel szemben az egy éven aluli idő óta dolgozó munkásnak 6—7 lej órabért, az egy éven felüli idő óta dolgozó segédnek 7—11 lej órabért ajánlottak fel. Míg az önálló munkásnak 12 lejtől 18 lejig terjedő órabért állapítottak meg.

Nem tudtak megegyezni a munkaadók a fényzőnők fizetési követelése terén sem. Ezeknek a munkásoknak 4—8 lej órabért ajánlottak fel ellentétben az 7—13 lejes követelésükkel. Ugyancsak nem tudtak megegyezésre jutni a műhelyen kívüli munkák a vidéki munkák és a túlóráknál követelt plusz fizetés kérdésében sem.

A munkaadók egyébként kijelentették, hogy a kollektív szerződéssel bíró munkások szimpátia sztrájkja törvényellenes, mert semmi okuk nem volt arra, hogy abbahagyják a munkát.

Milyen módszerekkel kell dolgoznia egy mintaszerű postatisztviselőnek?

Gergely ur, a szászrégeni posta tisztviselője egy napra becsukatta az Uj Kelet főtisztviselőjét, mert két hamis százás volt nála. Házkutatás két hamis százeles miatt

Reghin-Szászrégen, augusztus 15. (Az Uj Kelet tud.) Botrányos eset játszódott le a napokban Szászrégenben, ahol a postának egyik hivatalnok a vidéken baszkodó tisztviselő — nagyurak módjára „ráncba akarta szedni” dr. Stern Ignácot az Uj Kelet főtisztviselőjét, aki rendes üzleti turáját bonyolította le a kisvárosban. Dr. Stern Ignác reggel nyolc óra körül a postán pénzt akart feladni. A posta hivatal azonban még zárva volt, holott az egész országban reggel nyolckor kell nyitni a postahivatalokat. Stern dr. háromnegyed kilencig várta a nyitást és végül felháborodva tiltakozott az ellen, hogy a postán a szolgálatos tisztviselő kénye kedve szerint ilyen késéssel kezdje meg a munkát. A kifakadásra a posta Gergely nevű tisztviselője valóban az ablakhoz ült. Stern Ignác többek között egy ötven darab ezüst százeles; tartalmazó köteget is beadott az ablakon Kolozsvárra való továbbítás végett. Gergely felbontotta a csomagot, leszámolta és két darab százelest félretett,

majd azzal, hogy mingyárt vissza fog jönni, eltávozott. Pár perc múlva már rendőrök érkeztek a postahivatalba, akik Stern Ignác dr.-t bekisérték a rendőrségre. Hosszas vallatás következett ezután, melynek során Stern dr. igazolta, hogy az Uj Kelet előfizetői és bizományosai től vett fel pénzeket és nem tudhatta, hogy hamis is van közöttük. Bizonyította, hogy Gyulafehérváron, ahol állandó tartózkodási helye van, „Informator” címen román és magyernyelvű lapot szerkeszt. Erre a rendőrség Gyulafehérvárra telefonált és egy félóra múlva Stern gyulafehérvári lakásán házkutatást tartottak, hogy nem-e tart nagyobb készletet hamis százásokban.

Ez a „nyomozás” egész napon át tartott, míg végre Stern Ignác dr.-t elbocsátották a rendőrségről. Az ártatlanul megrehurt ember természetesen nem nyugszik meg ebben és feljelentést tesz a postatisztviselő ellen, akinek baszkodására mi is felhívjuk az illetékes postahatóságok figyelmét.

Meghamisították-e a gödemesterházi nábob harmincmillió végrendeletét?

Uj perdöntő bizonyítékok a semmitőszék előtt

Targu-Mures Marosvásárhely, augusztus 15. (Az Uj Kelet munkatársától.) A „székely főváros” kánikulai eseménytelenséget és tepsedtséget, melyet csak néhanapján a külpolitikai szenzációk ráznak fel ujaljukból, szenzációs bünper foglalkoztatja, amelynek tárgyalása elé nagy érdeklődéssel tekint a marosvásárhelyi közvélemény.

Hosszu heteken, mondhatni hónapokon keresztül irtak az erdélyi lapok arról a különös bünügyről, mely egy kis marosmenti községből indult ki.

A hatalmas erdőrengésekben gazdag Marosmentén, kiemelkedő szerepet játszik Gödemesterháza, amelynek büszkesége évtizedeken keresztül Kádár Endre, a közsírmert nábob volt, aki nek ingatlanokban és értékpapirokban levő óriási vagyonát harmincmillió lejre becsülték.

A marosmenti legendás parasztnábobot, nemcsak a környéken és Marosvásárhelyen, de egész Erdélyben is jól ismerték. Gyakran feltűnt nemzeti ruhájában az erdélyi nagyobb városokban, ahol a legelőkelőbb szállodákban szállt meg és a legjobb éttermekben étkezett Kádár Endre, akinek minden évben a külföldi nyaralás is kijárt.

Kádár Endrét, az idegenek előtt exotikus fejedelemnek hitt erdélyi Krözust éppen úgy ismerték Karlsbadban, ezen az internacionális fürdőhelyen, mint Molnár Ferencet.

Három évvel ezelőtt hirtelen és rejtélyes körülmények között halt meg a parasztnábob, akinek vagyonáért hatalmas harc indult meg az örökösök között.

Maradt ugyan egy végrendelet, melyben az elhunyt két unokaöcsét, Kádár

Schalom Asch
Peter Altenberg
J. Babel
M. J. Berdicewsky
Martin Buber
Osip Dymow
Ilja Ehrenburg
Arthur Hollitscher
J. L. Perce
Luigi Pirandello
Alfred Polgar
Jelím Sosulja
Jakob Wassermann

remek írásait tartalmazza a
PHAROS KÖNYVEK

szeptember elsején megjelenő első kötete, a

„ZSIDÓ MINIATÜRÖK”

Lépjön be Ön is a Pharos Könyvek előfizetőinek sorába, mert kizárólag előfizetők kaphatják a Pharos kiadványait.

Könyvárosi forgalomba nem kerülnek.

Előfizetési ár: negyedévre 250 lej, félévre 500 lej. Havonta egy-egy kötet jelenik meg. Előfizetések az Uj Kelet könyvosztályába küldendő: Cluj, Str. Baron L. Pop 10. sz.

Péter gödemesterházi papot és Kádár János mezősámsóni jegyzőt jelölte meg örököséül. Ezt a végrendeletet azonban a parasztnábob többi rokonai megtámadták és az örökösöket, nemkülönben a végrendelet tanút végrendelet hamisítással vádolták meg.

A bünügy abban az időben óriási feltűnést keltett és azt elsőfokon napokig tárgyalták a marosvásárhelyi törvényszéken.

A vádlottak természetesen tagadták a reájuk rótt büncelemekenyeket és így a törvényszék terhelő tanuvaljomások hiányában és mivel a törvényszéki íráspróba sem produkált döntő vádbizonyítékokat, kénytelen volt a vádlottakat a vád és annak következményei alól felmenteni.

Ezel azonban csak az első stációja zajlott le a nagy pernek.

Az elégedetlen örökösök a marosvásárhelyi táblához fellebbezték meg az ítéletet, ahol újabb tanukihallgatások és íráspróbákat, nemkülönben szakértői véleményeket rendeltek el.

Itt már megfordult a helyzet. A törvényszéki írásszakértők megállapították, hogy a végrendeletet nem az elhunyt nábob írta alá és az aláírás szerzőjéül a végrendelet egyik tanuját jelölték meg.

A tábla pedig ekkor a legnagyobb meglepetésre megváltoztatta az elsőfokú ítéletet és a felmentő ítéletet megsemmisítve, a vádlottakat többévi börtönbüntetésre ítélte el.

A vádlottak most már neves kolozsvári ügyvédek bízta meg védelmükkel, akik mint értesültünk az őseleji bukaresti semmitőszéki tárgyaláson az eddigi bizonyítékokat megsemmisítve a per újrafelvételét és újratárgyalását fogják kérni.

A bukaresti tárgyalás elé a marosvásárhelyi közvélemény feszült érdeklődéssel tekint, közben pedig a gödemesterházi nábob sokmillió ingatlanai gondozatlanságuk következtében fokozatosan elértéktelenednek.

Benczel Béla

— Géppuska, mint játékszer. Moszkvából jelentik: Egy moszkvai fegyvergyár új gyermekjátékokhoz forgalomba: egy kis géppuskát, amely kicsiben teljesen hű mása a Dzagteraw-rendszerű géppuskának. A játékszer arra szolgál, hogy a szovjet gyermekek, akik tudvalevően messze szemelő katonai képzésben részesülnek, a géppuska kezelését is megtanulják. A Moszkvai Gyermekköri népszerűen százz ilyen „játékszer” fognak szállítani.

m
elő

El va

Bucure

Uj Kelet
adóban a
nyilvánul
ország fel
ata indul
rói is elh
romániai
sok közö
Ionescu S
műveltség

— A sz
zása — n
te.essége
életmódja
nyugati ál
gati centr
Türelmet
gyarorszá
sal, hogy a
gyarok és
nyelket sz
rói szta
utakat és
tünk.

— Megé
ország főv
elhelyezked
magának
Duna két
latos köz
nek át utas
spor* és s
magas és s
A jobbpart
uj város, B
erdőkkel b
melyet mé
meg. Ezt a
utak széle
házak való
nek. Budap
rándulohely
kellémessé
életét.

— A ma
monument
ez sikerült
különösen
és magyar
eszták mag
Abból az e
város az o
mával és t
szobrok a
gése örök
rációnk szá
zetj nevel
mu-ni fogj
kus építm
fenséges a
sebb és leg
vetesebb m
den nyug
nak. A gótl
áló parlam
nyez és ez
épület szé
szánsz s
Bazilika, m
becsü mü
Andrássy t
muzeumok
kel.

Ionescu S
az épülete
pestre utaz
állapítja.
szerúség
desek. tiszt
nálóan m
Hogy Bud
van és hog
zven tám
Budapest f
művészien
sesti, mnde

Elmondot
14-ik mező
tek össze
Horthy jele
mányozt t
hasonlóképp
tapsoltak a

Ionescu Sisesti, volt földművelésügyi miniszter érdekes előadása a bukaresti rádióban magyarországi utjáról

El van ragadtatva Budapest szépségétől és a magyar mezőgazdaság fejlettségétől

Bucuresti Bukarest, augusztus 15. (Az Új Kelet tud.) A Vaidenylatkozattal egy időben a román közéletnek több más megnyilvánulása is igazolja, hogy a Magyarország felé való közeledésnek enyhe áramata indult meg. A legutóbb magyar részről is elhangzott békenyilatkozatok és a romániai objektív hangú megnyilatkozások között érdeklődésre tarthat számot Ionescu Sisesti egyetemi tanár, volt földművelésügyi miniszter előadása, amelyet „Magyarországi impressziók” címen tartott a rádióban.

A szomszédok életének tanulmányozása — mondotta Ionescu Sisesti — kötelessége minden népeknek. A szomszédok életmódja sokkal inkább emlékeztet a nyugati államok kihatására, mint a nyugati centrumoktól távolabb eső országok. Türelemmel érdeklődéssel lépünk át Magyarország határait: azzal az elhatározással, hogy megnézzük, mit tanultak a magyarok és hogyan lehet az ő teljesítményeiket számunkra hasznosítani. A vonatról leszállva falyakat, tetszetős házakat, jó utakat és künöncen művelt földeket látunk.

Budapesti impressziók

Megérkezünk Budapestre. Magyarország fővárosának a legszebb földrajzi elhelyezkedése van, amely egy főváros magáénak mondhatja. A fenséges folyású Duna kétoldalt fekszik. A Duna csodálatos közlekedési út, amelyet sűrűn szelnek át utasszállító hajók, teherhajók, kis, sport- és sélhajók. A Duna jobbpartja magas és sziklás. Itt van az ósregi Buda. A jobbpart síkságot határol, amelyen az új város, Pest épült. A jobboldali part erdőkkel borított hegyekben folytatódik, melyet mély és hűvös völgyek szakítanak meg. Ezt a festőiellenes vidéket jó utak szelik át, melyek villák és parasztházak valóságos virágzó zónáiban szegélyeznek. Budapestnek tehát nagyon szép kirándulóhelyei vannak, amelyek nagyon kellemessé tudják tenni egymillió ember életét.

A magyarok Budapestből valóságos monumentális várost akartak csinálni és ez sikerült is. Impozáns munkát végeztek, különösen 1867 után, amikor az osztrák és magyar népek egyenlősége alapján az osztrák-magyar monarchia megalakult. Abból az elvből indultak ki, hogy a főváros az országot képviseli minden halállal és történelmi büszkségével. A szobrok a haza földjével való összefüggése örök szimbólumai a következő generációk számára. A hazafias és a nemzet nevelés eszközei ezek. Az utas bámulni fogja Budapestet az architektónikus építmények egész sorát, amelyeket fenséges arányokban építettek a legerősebb és legnemesebb anyagból, a legképzesebb művészi formákban, melyek minden nyugati metropolisznak dicsére válnak. A görögösen épített, a Duna partján álló parlament, melyet gyönyörű tér környez és ez perspektívákban emeli ki az épület szépségét. A semmitiszék reneszánsz stílusával, az antik homlokzatu Bazilika, melynek belsejében néhány örökbeccsi művészi alkotás látható. Az Andrássy utj elején vannak a művészeti múzeumok nagyon értékes gyűjteményekkel.

Ionescu Sisesti ezután felsorolja azokat az épületeket, amelyeket minden Budapestre utazó külföldi végignézz, majd megállapítja, hogy a város tökéletes tervszerűséggel épült, az utcák, körutak rendesek, tiszták, a szobrok szépek és imponálóan művésziek. Csodálkozott azon, hogy Budapestben milyen rengeteg fürdő van és hogy hivatalos körök milyen szívesen támogatják azt a gondolatot, hogy Budapest fürdővárossá váljék. Néhány művészen szép fürdőt látott Ionescu Sisesti, mindenütt rengeteg külföldivel.

A mezőgazdasági kongresszuson

Elmondotta Ionescu Sisesti, hogy a 14-ik mezőgazdasági kongresszusra gyűltek össze Budapestben. A kongresszust Horthy jelenlétében nyitották meg. A kormányzó tiszteletteljes taps fogadta és hasonlóképpen mérsékelt lelkesedéssel tapsoltak a többi magyar közéleti nagy-

ságnak is. Csak akkor kezdődött a viharos ünneplés, amikor Dollfuss, az azóta meggyilkolt osztrák kancellár lépett a dobogóra. Akkor percekig szünni nem akart a lelkes taps.

A bizottságokban sok magyar dolgozott, akik méltóságteljesen és barátságosan érintkeztek az utódállamok delegátusaival és soha nem volt sértő magatartásuk.

Egy vidéki út

Ezúttan ismerjétek Ionescu Sisesti a magyar mezőgazdaságot, amelyet a budapesti kongresszus után látogattak meg országjárta. Lerándultak a Balatonhoz, amelynek keleti síkságán szépen gondozott mezőgazdaságot látott. A szárazság Magyarországon is pusztított, de ott a következmények kevésbé súlyosak. A rendszeres vetés és trágyázás, a vető, arató- és szántógépek rendszeres használata, a biztos fegyver a szárazság ellen és a mezőgazdasági eszközök a magyarok tökéletesen kihasználják. Valósággal kertgadászerűen dolgoznak a mezőgazdák, a föld mindenütt ki van gyomlálva, a legelők nagyszerűen vannak karbantartva és az állatok is ennek arányában gondozottak, egészségesek és tiszták. A Balaton partján, a hegyvidéken gyönyörű szőlők vannak, nagyon szép faluk, a tó partján fürdőhelyek, természetes források, tókeletes utak. A Balaton és környéke elbájoló látvány. Különösen a szőlészet mozog egészen magas nivón, a legnemesebb szőlőfajtákat tenyésztik. Az az általános véleményem, hogy érdekes, szorgos, munkás, szenvedélyes nép mellett élünk, amelynek tulajdonságai nem lebecsülendők. Nép, amely keményen dolgozik. A krízis jeleit nem látzanak a városokban és még kevésbé az országban, ahol a falvakat gazdaságosan vezetik és a termőföldek valóságos kertek.

BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ (Román Neuheim)

természetes, páratlan szénsavas, radioaktív, sós-vasas forrásvizekkel
Biztos gyógyhatás s z i v
és vérkeringési zavaroknál, szervi, elhízásos, érelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység, izomszűz, hólyaghurut és kimerülési idegesség esetén.

Női betegség

a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezőek nyomán nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc) esetében a legjobb eredménnyel.
Ivókurák, szakszerű orvosi kezelés.

Kitűnő konyha, elsőrendű szállodák,

diétás penziók, mérsékelt árakkal. Új modern uszoda, napfényes stranddal. A CFR vonalain 50 százalékos utazási kedvezmény. Állandó katonazene. Pausálkurák az „Európa” utazási irodák útján.

Fürdőidény május 15.-től október 1-ig

Prospektust, felylágosítást szívesen küld **MUSCHONG BUZIÁSI GYÓGYFÜRDŐ R-T.** Fürdőigazgatóság Buziás (Banat)

— Két nagy probléma uralkodik a magyar közéletben: az agrárkérdés és a revízió kérdése. A földnélküli vagy nagyon szegény parasztság földosztásra vár, mint a parasztság mindenütt, Magyarországnak vannak a legnagyobb földbir-

Az agrárkérdés és a revízió

— Két nagy probléma uralkodik a magyar közéletben: az agrárkérdés és a revízió kérdése. A földnélküli vagy nagyon szegény parasztság földosztásra vár, mint a parasztság mindenütt, Magyarországnak vannak a legnagyobb földbir-

tokaj és hitbizományai egész Európában. Ennek az a magyarázata, hogy a nagy földbirtokosok arisztokrata osztálya valóban tökéletesen művelte meg a földet és mint politikai tényező is jelentős az országban. A revíziós kérdés állandóan a felszínen van. Mindenütt látható a propagandafilmekben, amelyben egy nagy kés vágja szét a régi Magyarországot, a Barzókában, ahol az elveszett tartományok domborművét őrzik, a tereken, ahol a zászló felárbóca van eresztve a gyász jeléül és körülötte szenvedései arcu szobrokban az elveszett tartományok szimbóluma van. A magyar nép és különösen a polgári intellektuális osztály feszült agitációban van. A városokban a revíziós propaganda okozza ezt a feszültséget, a falvakban a földnélküli paraszt leszorított mormogása. A revízió lehet hogy a magyar intellektualitás őszinte mozgalma, de a föld arisztokráciája számára ugyanakkor az agrárkérdés letompítása és szolgáló politikai eszköz.

Morgenthau amerikai államtitkár hivatalosan cáfolja az inflációs híreket

Thomas szenátor a dollár 50 százalékos leértékelése mellett csinál propagandát

London, augusztus 15. Morgenthau amerikai kincstári államtitkár sajtónyilatkozatban megcáfolja az inflációs híreket. Az amerikai kormány elhatározta — mondta az államtitkár — hogy az ezüst jegykibocsátást 180 millió dollár értékre korlátozza.

Egyidejű jelentés szerint Thomas amerikai szenátor folytatja a dollár aláértékelésére irányuló propagandáját. Azt tartaná kívánatosnak, ha az amerikai kormány 50 százalékos leértékelésig juttatná a dollárt. A szenátor legutóbb Csiká-

góban mondott propagandabeszédét, de ennek során el kellett ismernie, hogy a törvényhozás többsége a valutakérdés megoldása terén nincs vele egy véleményen.

Washington, augusztus 15. A washingtoni kormány tanulmányozza ezt a kérdést, hogy milyen változtatásokat eszközöljenek a termőterületek csökkentésére kidolgozott programon. Lehetséges, hogy a jövő gazdasági évre teljesen feloldanak minden korlátozó intézkedést a vetésterületek felületmennyiségét illetően.

Lezajlott a Maniu-bankett

Lupu, Vaida és Mirto tüntetően távolmaradt a bankettől. Rendbontás nélkül zajlott le a bankett

Bucuresti-Bukarest, augusztus 15. (Az Új Kelet tud.) Bukarest és az ország társadalmának minden számottevő politikai rétege képviselve volt a Maniu tiszteletére rendezett banketten, melyen a jelentékeny közvéleményt maga mögött számító kétezer ember imponáló módon tüntetett a Maniu kompromittálására irányuló akció ellen. Többek között jelen voltak Grigore Filipescu, a konzervatív párt elnöke, Gafencu, Madgearu, Polizu Micsunesi, Pan Halippa, stb. A prahovai szervezet kétszáztagú delegációjával vett részt a banketten. Bratasanu Pavlica nyitotta meg a felkösöntök sorát, majd Grigore Filipescu emelkedett szólétra és lendületes beszédében ismertette Maniu multját és tevékenységét. Kijelentette Filipescu, hogy nem csak az erdélyiek, de az egész ország úgy érzi, hogy a Maniu ellen indított rágalom-hadjárat a nemzete közvéleményének adott pofon volt.

A szónoklatok

Felolvasták ezután Mihalache levelét, aki sajnálatát fejezte ki afölött, hogy nem jelenhetett meg a banketten. A párt elnök levelében mélyen elítéli a Maniu ellen indított hajszát és barátságát küldi Madgearu szónok felét, aki különösen Maniu dinasztikus érzését és monarchizmusát emelte ki, majd Crisan volt miniszter emelkedett szólétra és indignálódva utasította vissza a csunya

hadjáratot, mely Maniu Gyulát kompromittálni akarta. A további szónokok Pan Halippa, Boszarabia nevében, Alvires, a bukovinai szervezet részéről és Majtescu az ifjuság megbízottja voltak. Majd felszólt Gafencu volt alminiszter is.

Maniu az erkölestelenségek elleni szolidaritásról

Ezután Maniu Gyula szólt fel. Köszönetet mondott Grigore Filipescunak és az összes jelenlévőknek, akik ezt a grandiózus manifesztációt megrendezték. Ő az erkölestelen eszközökkel előkészített és végrehajtott rágalom-hadjárat elleni szolidaritás megnyilvánulásnak tekinti ezt a bankettet. Ugy a társadalmi, mint a politikai élet alapja az erköles és a hámisítók ezt az emberi törvényt szegték meg. Megelégedéssel és meghatottsággal tölti el ez az elégtétel, amelynek szövegét nem kaphat egyetlen polgár sem, Madgearu beszédére utal és jóleső érzéssel állapítja meg, hogy monarchikus érzéseiről is szó esett. Akik köztársasági kalandokba bocsátkoznak, tudják, mit esznek. Ha engem republikánusnak minősítenek, úgy engem is, önöket is megrálmáznak. Maniu kifejezte azt a reményét, hogy mindenki közreműködik az ország lelki és anyagi konszolidálásának munkájában és a nagy céloknak szenteli minden erejét. Végül azokra emelte poharát, akik 18 évvel ezelőtt átlépték a Kárpátokat és

Grigore Filipescura, valamint mindazokra, akik a bankettet előkészítették.

Kik maradtak távol?

A bankett végig a legnagyobb rendben folyt le. Az ugynevezett Maniugárda kétszázötven tagjának védelmére, akik azért jöttek, hogy az esetleges rendbontásokat megakadályozzák, nem is volt szükség. Politikai körökben fel tünőnek tartják, hogy Mihalachen kívül, akik a Filipescuval való személyes ellentétei tartottak távol a bankettől, nem vett részt azon Vaida, Lupu és Mirto sem. Maniu környezetében ezt nagy megdöbbenéssel konstataálták és mint a Curenatul értesül, Maniu ezt kihívó tüntetésnek minősíti az ő személyével szemben. A szeptemberi párt kongresszus így nagyon viharosnak ígérkezik.

— Venizelosz Angliában akar telepedni. Párizsból jelentik: Ugy hírlik, hogy az angol fővárosba érkezett Venizelosz volt görög miniszterelnök lépéseket tett abban az irányban, hogy Angliában telepedhessék le.

butorait

tőlünk vásárolja, 3 előnye van:

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izéles lesz!
3. Készpénzért nagyon olcsón és hitelesben is kedvező feltételek mellett vásárolható!

SZEKELY és RETI

Butorgyár R. T.
Targu-Mures, Bucuresti, Brasov.

Asch
Henberg
abel
rditewsky
Buber
Dymow
hrenburg
ollitscher
Perec
randello
Polgar
Sesulja
assermann

tartalmazza a KÖNYVEK

megjelenés első kötete, a

INIATÍVOROK

a Pharos Könyvek
ába, mert kizárólag
ják a Pharos ki-

alomba nem kerül-

megyédvésre 250 lej,

Havonta egy-egy

g. Előfizetések az

osztályába külden-

aron L. Pop 10. sz.

házi papot és Kádár
di jegyzőt jelölte
Ezt a végrendeletet
több többi roko-
és az örökösöket,
rendelet tanuit vég
al vádolták meg.

n az időben óriási
és azt elsőfokon na-
a marosvásárhelyi

mészetesen tagadták
selekményeket és így
melő tanuvaljomások
el a törvénytisztelet
dukált döntő vádbi
len volt a vádolta-
nak következményei

sak az első stációja
pernek.

örökösök a marosvá-
fellebbezték meg az
o tanukihallgatás
nemkülönbön szak
rendeltek el.

ult a helyzet.
rasszakértők megál-
végrendeletet nem
ta alá és az aláírás
delet egyik tanuját

kkor a legnagyobb
változtatta az elsőfo-
mentő ítéleteket meg-
ttakat többévi bír-
el.

már neves közösz-
tak meg védelmük-
sültünk az összeleji
zéki tárgyaláson az
at megsemmisítve)
és újratárgyalá

yalás elé a maros-
ény feszült érdek-
ben pedig a göde
okmillió ingatlan-
k következtében fo-
enednek...

Benczel Béla

játékszer. Moszkvá-
oszkvái fegyvergyár
otyi forgalomba: egy
kicsiben teljesen hü-
ndszerű géppuskák-
ra szolgál, hogy a
k tudva-evőben mesz-
zésben részesülnek,
és megtanulják. A
nek szeptemberben
fognak szállítani.

SPORT

A bécsi Admira Bukarestben

Bucuresti, Bukarest, augusztus 15. Augusztus 18-án és 19-én, szombaton és vasárnap éjjeli meccs keretében két mérkőzést játszik a bécsi Admira, első nap a Venussal, másnap a Juventussal. A bukaresti mérkőzéseken az Admira teljesen komplett felállásban játszik, míg a bukarestiek közül a Venus így áll fel: La-pusneanu, Stanciu-Albu, Barbulescu—Eisenbeiser—Actis, Dumitrescu—a három Valcov testvér—Vogl. A Juventus ugyan csak összeállította a bécsiek elleni csapatát így: Creteanu, Vogl—Neascu, Petrescu—Constantinescu—Brandabura, Dobó—Barlea—Vajda II—Zainescu—Palmer.

A mérkőzéseket vezető bírók személyét illetően még nem történt döntés, ugyanígy az Admira vétét emelt a bukaresti bírók ellen (referált a WAC!) és erdélyi bíróhoz ragaszkodnak. Így nem lehetetlen, hogy mindkét mérkőzést Morar dr. vezeti, bár a Venus szeretné, ha legalább az egyik mérkőzés bírója Xifando lenne.

Az Admira egyébként a két bukaresti mérkőzésen kívül Temesváron is játszik a Ripensiaival.

Fényesen berendezett klubhelyiséget kap az Universitatea

CLUJ-KOLOZSVAR, augusztus 15. (Az Uj Kelet tud.) Kolozsvár egyhangú sportéletében hatalmas változást hozt a hivatott kerestőlenni az a terv, amellyel az Universitatea vezetősége foglalkozik. Az őszi szezon beálltával fényesen berendezett klubhelyiséget nyit az egyetemi csapat, amely társadalmi jelentőségén kívül a kolozsvári sportélet centruma is lesz egyben. A klubban a sportvezérek kívül külön asztalt fog kapni a sportújságírói kar, akik naponta összegyűlve állandó kontaktusban lehetnek a kolozsvári és romániai sport legújabb eseményei vel.

Az egyetemi csapat vezetősége régóta nélkülözött hiányt pótol, midőn a nagyszámú kolozsvári sportolók és sportkedvelők részére klubot rendez be. A sportéletben öröndetes eseménynek számít a klub megnyitása az őszi elején lesz.

ÁLLAMI TÁMOGATÁS A LABDARUGOSPORTNAK. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium rendeletét közzé a Labdarugószerződéssel, melyben kötelezik azon sportegyesületeket, melyek külföldi csapatokkal mérkőznek, hogy a bevétel 10 százalékát adó címén fizessék be az állami pénztárba.

A magdenburgi uszó és vízipólo Európa bajnokság versenyein tegnap a 100 méteres női gyorsusztást bonyolították le, amelyet a holland Den Ouden nyert meg 1 perc 07. mpccal. A verseny tovább folytatódott a 400 méteres előfutamaira került sor. Vízipóloban a következő eredmények voltak: Magyarország—Jugoszlávia 3:1, Franciaország—Belgium 4:2, Svédország—Csehszlovákia 6:0.

Uj világrekordok a japán uszó bajnokságokon. Tokióból jelentik: A japán uszó bajnokságon Negami 800 méteren 10:04.2 idővel és az 1000 méteren 12:41.8 idővel új világrekordokat állított fel.

A kolozsvári Románia feloszlásáról terjedtek el a hírek a bukaresti lapokban, melyek állítólag hivatalos értesítés alapján adnak hírt a kolozsvári csapat feloszlásáról: abban az esetben, ha nem kerül be a Nemzeti Bajnokságba. Az értesített hírek nem tudtuk ellenőrizni, mert illetékes helyen elzárkóznak a hivatalos nyilatkozás elől, azonban elég bizsuk, hogy ez megfeleljen a valóságnak mert a Románia sportszerőségét ismerve, ha ki is marad a bajnoki mezőnyből nem hogy feloszlana, de sokkal aktívabb működést fog kifejteni, hogy elérendő eredményeivel igazolja: igen is a Nemzeti Bajnokságban van a helye.

**STRANDOLÁSHOZ
NAPKURÁHOZ kizárólag
EUKUTOL krémet és olajat**

használjon. Bronzbarna, egészséges színt nyer, bőre nem ég le fájdalommal, mert az EUKUTOL-készítményekben levő bőr-ápláló anyagok megvédik és ellenállóvá teszik.

Önök is csak EUKUTOL-ra van szüksége.

EUKUTOL-KRÉM	nagy doboz	Lei 40.—
	kis doboz	Lei 20.—
EUKUTOL-OLAJ	nagy üveg	Lei 120.—
	kis üveg	Lei 60.—

Önök is csak Eukutolra van szüksége. Beszerezhető minden jobb szaküzletben.

ROYAL DROGUERIA M. RÓZSA S. A. CLUJ

KÖZGAZDASÁG

Deficittel zárult Románia külkereskedelmi mérlege az év első szemeszterében

Bucuresti, Bukarest, augusztus 15. (Az Uj Kelet tud.) A pénzügyminisztérium gazdasági statisztikai hivatala elkészítette Románia gazdasági életének statisztikai adatait és külkereskedelmi mérlegét június hónapra, valamint az év első negyedére nézve.

Az adatokból kitűnik, hogy 1934 júniusában 51 ezer 287 tonna súlyú árut importált az ország 994 millió 300 ezer lej értékben, míg az export mennyisége gabonárukban, petróleumban, állatokban, szőlőben és faárúkban 727 millió 139 tonnát tett ki 957 millió 600 ezer lej összértékben.

A kereskedelmi mérleg tehát 36 millió 630 ezer lej deficittel zárult júniusban, 65 millió májusi deficitel és 118 millió tavaly júniusi nyereséggel szemben.

A statisztikai hivatal által kibocsátott számadatokból meg lehet állapítani, hogy az év első negyedének külkereskedelmi mérlegén fejlődött ki a múlt év első szemesztere óta.

	Millió lejekben számítva		1933		1932
	Import	Export	1934	1933	
Január	968	937	-37	+92	+238
Február	839	921	+82	+7	+237
Március	1101	1665	-34	+257	+250
Április	1153	1236	+83	+260	+558
Május	1089	1024	-65	+118	+327
Június	944	958	-37	-20	+419

Összevetve ezeket a statisztikai számadatokat kitűnik, hogy az 1934-es év első szemeszterében a külkereskedelmi mérleg 3 millió 306 ezer lej deficittel zárult, midőn a negyedév behozatalának értéke 6 milliárd 144 millió lejt, míg a kivitel értéke 6 milliárd 140 millió lejt tett ki.

1933 első szemeszterében ezzel szemben

a külkereskedelmi mérleg 713 millió nyereséggel, míg 1932-ben 2 milliárd 20 millió többlettel zárult.

A fenti adatok világosan mutatják, hogy Románia külkereskedelmi válságos helyzetbe került. Az export hatalmas mértékű visszaesésének előzőzője a buza és gabonaelexportnak majdnem teljes hiánya, a faárúk külföldi értékesítésének rendkívüli módon való megnehezítése és a különböző országok vámhatárainak külföldi árukkal szemben való elzárkózása.

A különböző országok behozatali megszigorítási intézkedései, amelyeket Románia is kénytelen volt alkalmazni, súlyosan visszahatóltak az ország külkereskedelmi mérle és indirekt uton egész kereskedelmi életére.

A statisztikai hivatal kibocsátott adataiból kitűnik az is, hogy melyek azok az államok, melyektől Románia az év első felében lényegesebb mennyiségű árut importált. Ezek az államok a következők:

Anglia, ahonnan hat hónap alatt 112,539.000 lej értékű árut importáltunk, míg az exportmennyiség 647,961.000 lejt tett ki. Németországi behozatal 921 millió 555 ezer, kivitel 664,564.000 lej értékű volt. Franciaországból 725,651.000 behozatal és 741,091.000 kivitel volt. Ausztriai behozatalunk 627,113.000 lej, kivitelünk 480,000.265 lej. Csehszlovákia kivitelünk 250 millió, behozatalunk 545 millió. Olaszországi behozatalunk 526 millió és kivitelünk 520 millió volt.

ÉRTESÍTÉS

Nationala Általános Biztosító Társaság, Bucuresti — Alapított: 1882

Alapítók: 25,000.000.— Lei. Tartalékok 224, 982.808.— Lei.

A cég bejegyeztetett az ilfovi törvényszéknél 7/18884. sz. alatt. Alapítási okirat közzététel Mon. Of. 245/1882. valamint a módosítások a Mon. Or. 44/1888, 15/1890, 12/1906, 106/1919, 41/1921 és 118/1924. számában.

T. feleink tudomására hozza, hogy a társaságnál kötött sorsolásos biztosításoknak 1934 július 27-én a fővárosi rendőrfőnökség és kereskedelmi minisztérium kiküldötteinél jelenlétében történt sorsolások alkalmával a következő kótvények húzóttak ki:

77386 sz. Jon Spiru Veringa Com	Lei	20.000.—
Răsvad (Dâmbovită) Lej	Lei	30.000.—
72665 sz. Izidor Stein Bukarest	Lei	30.000.—

Az eddigi sorsolások eredménye Lei 2,310.000.—

Felvilágosítást adnak: a társaság erdélyrészi kerületi irodája Cluj, (Str. Regina Maria 6), valamint a minden városban székelő képviselői.

Régi kótvényekhez utólagosan is megszerezhető a sorsolási jogosultság a biztosított összeg határáig, 1000 lejenként 3 lej 70 bani évi pótdíj ellenében.

Jugoszláviában megszüntették az ipari kartelleket

Belgrad, augusztus 15. A kormány a skupstinától kapott felhatalmazás alapján rendeleteket bocsátott ki a gazdasági válság leküzdésére. Ezek a rendeletek mélyreható változásokat teremtettek meg a jugoszláviai gazdasági életben.

Az egyik rendelet bankok és más nyilvános pénzügyintézetek számára 11, magán-kölcsönzők számára pedig 8 százalékban állapítja meg a kamatláb legfelső határát. A jelzálogadósságok után, amelyeket pénzügyintézetek nyújtottak, 6 százalék a legfelső határ a visszlezámitolási kamatláb pedig legfeljebb 8 százalék lehet.

Egy másik rendelet Jugoszláviában eltiltja valamennyi ipari kartelt. A kereskedelmi és ipari miniszter külön engedélyével előzetes különleges vizsgálati eljárás alapján megengedhető új kartellek alakítása, de csak akkor, ha az ország általános gazdasági érdekei ezt megkövetelik.

Egy harmadik rendelet megtiltja azoknak a vállalatoknak, amelyek cipők és ruhák gyártásával foglalkoznak, javított műhelyek berendezését. Ez a rendelet, amely a jugoszláv ruházati és cipőipar kivánságai alapján jött létre, elsősorban Bata cseh cipőgyáros jugoszláviai vállalatai ellen irányul.

Tehetségavató hangverseny a kolozsvári Ujságíróklubban. Az Ujságíróklub ma esti hangversenyén egy fiatal nagytalentedű énekes mutatkozik be Mircea Garbineanu baritonista fogja ezalkalommal Kolozsváron először reprezentálni kiváló képességeit. A kitűnő énekes Bécsben és Berlinben kulturálta tömör és érces baritonját s az Ujságíróklub ma esti hangversenyén áriákat és dalokat fog énekelni. A legjobb hírek és kritikák előzik meg a fiatal énekes kolozsvári debütálását, akinek fellépése már csak azért is külön érdekességet kölcsönöz, mert a ma esti fellépésének sikerén fog tulajdonképpen eldőlni az ifjú művész kolozsvári szerződtetésének sorsa is. A kolozsvári Opera igazgatósága ugyanis foglalkozik azzal a tervvel, hogy művészi ensemblejébe Mircea Garbineanu szerződtetésével kiegészíti és megerősíti s a mai fellépése alkalmából a Klubban meg fogja hallgatni Papilian igazgató is, hogy így szerezzen közvetlen meggyőződést arról, hogy milyen hatása van a közönségre a fiatal énekes szép hangjának és előadó készségének. Ma este tehát tulajdonképpen egy művészi karrier startolásában vesz részt a Klub közönsége, egy olyan karrier megindításában, amely felléivelésében elérheti az érvényesülés legjobb csuespontjait.

Sporthírek

A nagyszabású HTV hand-billi együttese csehszlovákiai túrán van, amelynek során ha győzelmet szerzett. A cseh sportolók ebből az alkalomból dicséret hangjában írnak Románia fejlődő sportjáról.

A négybányi Phoenix ausztriai kártyadulása csehszlovák túrával bővült. Az engedélyt a román szövetség már megadta.

A kisantant katonai labdarúgó torna első mérkőzése vasárnap lesz Jugoszlávia és Csehszlovákia között. Augusztus 23-án Románia—Jugoszlávia, 26-án Románia Csehszlovákiaval játszik. Lengyelország nem vesz részt a tornán.

A román kupa döntője — a bukaresti lapok értesülése szerint — szeptember 2-án lesz ugyan, de nem Bukarestben hanem Temesváron.

DAS SCHWARTZBUCH

Tatsachen und Dokumente
Die Lage der Juden in Deutschland 1933. A párizsi Zsidó Comité kiadásában most jelent meg 534 oldal, szenzációs dokumentumok és adatok. Ára 300 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában.

ban meg-
ari kartelleket

15. A kormány a
elhatalmazás alap-
tott ki a gazdasági
Ezek a rendeletek
teremtettek meg
életben.
ankok és más nyil-
zámára 11. magán-
eddig 8 százalékban
tláb legfelső hatá-
ok után, amelyeket
ak, 6 százalék a leg
számítolási kamat-
százalék lehet.

Jugoszláviában el-
ri kartell. A keres-
ster külön engedé-
eges vizsgálati el-
edhető új kartellek
or, ha az ország ál-
lekei ezt megköve-

élet megtiltja azok
amelyek cipők és
eglakoznak, javító
sét. Ez a rendelet,
háza és cipőipar
tt létre, elsősorban
jugoszláviái válla

hangverseny a ko-
ban. Az Újságíró-
enyen egy fiatal
mutatkozik be Mir-
nista fogja ezalka-
lószer reprezentál-
t. A kitűnő énekes
kulturálta tömör
z Újságíróklub ma-
áriákat és dalokat
b hírek és kritikák
énekes kolozsvári
llépése már csak
ességet kölcsönöz.
ésének sikerén fog
mi az ifjú művész
ének sorsa is. A
gratósága ugyanis
vvel, hogy művészi
arcineanu szerző-
megeirosíti s a mai
Klubban meg fog
igazgató is, hogy
en meggyőződést
tása van a közön-
szép hangjának és
a este tehát tulaj-
zi karrier startoló-
lub közönsége, egy
tásában, amely fel-
ti az érvényesülés

rek

hand-ből együtt-
n van, amelynek
szerzett. A cseh
akalomból d'csérő
Románia fejlődő

susztriai krán-
ráva) bővíti. Az
vetség már meg-

labdarúgó torna
p lesz Jugoszlávia
Augusztus 23-án
26-án Románia
k Lengyelország
n.

je — a bukaresti
— szeptember 2-
Bukarestben ha-

ARTZ-

Dokumente
uden in Deutsch-
áriszi Zsidó Co-
n most jelent meg
ációs dokumentu.
Ára 300 lej. Meg-
Uj Kelet könyv.

Fény és árnyék a bukaresti nagy bulvárdon

Bucuresti-Bukarest, augusztus 15. Augusztusi este. A bulvárd kockakövei, az aszfalt ontják magukból a nap felszívott melegét. Nehéz, szinte fojtó a levegő, sehol egy kis légáramlat. A kánikula ráfeküdt, ráterpeszkedett Bukarestre, azonban levegőt keres és nincs.

A Calea Victoriától a Gheorghe Lazar licemig terjedő bulvárdon nyüzsgő, hullámzik a tömeg. A neonszöveg ontják vakító fényüket, a szivárvány színes színeiben. A mozgósítható negyede van a népszerűen „bulvárdnak” nevezett részen. S a fővárosi polgár, a családjával, a kis midinette, a szerény hivatalnok, a katonatiszt s a kokotte, esténként, ha ki akar menni a levegőre, erre irányítja akaratlanul is a lépteit.

Bukarest életét, éjszakáját, kedélyét, fényét, züllöttségét, polgáriasságát tükrözi vissza ez a háromnégy méter széles és mintegy 250—300 méter hosszú utporcívó.

Itt találták meg a telen, kis gesztenyestől kemencéje mellett megfagyva a kis olteniai fűcskát, (akárcsak Andersen meséjében), amint közvetlen mellett, majdnem sűrűn megdermedt holttestét, hullámzott a hangos, a nevető, a sírvanévó tömeg. S a Capitol mozgó ragyogó neonszövegei alatt, éjjel után amikor a forgalom lankadni kezdett, csak akkor vették észre, hogy a kis fiúból elszállott az élet, a kisfiúból, aki amíg egy kis szén volt a kályhájában, mind elhalóban ismételtette:

— Calde, calde, calde... calde, calde, Calde... (meleg, meleg...)

Most is itt áll a kis olteniai, az este tikkasztó hőségében s fáradtan, reményvesztetten kínálja, nagy uborkás üvegből az: — új diót, új diót, új diót!...

Senki sem vásárol, senki. Megkérdelem, mennyit árult reggel óta.

— Tizenhárom lejre. De itt megakadtam. Ez egy szerencsétlen szám, tudom. Vegyen az ur is legalább egy két lejre, hogy megszabaduljak a tizenháromtól.

A kozmopolita Bukarest csak hullámzik előre. Az összes nációk képviseelve vannak a neonszöveg káprázatában. A bulvárd szélén ócska számalappal, bottal a kezében, fehér krizantémmal gomblukában, kopaszozó,

kopott, öregedő örökifjú, kezében szétmáló, piszkos kesztyűket szorongat, lábán fehér, krétától elmálott vászon cipő.

A nő aki, mellette áll is régi ismerős. Valamikor szép lehetett. A harisnyája lyukas, a cipője sarka ferdére kopott, idegesen néz körül, oroszul és gyorsan beszél.

Kik lehetnek? Száműzött nagyherceg, akit követett hűséges leánya a száműzetésbe? Vagy Lear király és Antigone, akiket a sors és a végzet most Bukarest bulvárdján hozott össze. Vagy egy volt szentpétervári nagyiparos, milliomos, akit a forradalom vetett el Romániába? És ez a felesége, vagy a szeretője, aki elkísérte a nyomorba is élettársát?...

A „Regal”-moziból kiszűrődik s a körút zajába olvad a legújabb Stolz-film slágere.

És a tömeg, akinek nem jut egy moziujjra — pedig most nyári szezon van s a jegyek sem drágák — tovább „korzozik”. Tolong, nevet, káromkodik megáll a kirakatok előtt, az Albanal és a Csehszlovakánál, gusztlálja a nyári toalettetek, egy kisfiú maróruhát kér édesanyjától és az anya elhuzza... A gyümölcsösbolt kirakatából csalogatón, étvágygerjesztő mosolyog s fakszítja az epesztő vágycsákot a nagy-szemű szilva, a szőlő, a dinnye, a rózsaszínű, bársonyos őszi barack...

Az uccai árusok tulkiáltják a zajt: — Nap elleni szemüveget! (tiz lej, kettő egy pól — 20 lej).

— A főváros új térképét!
— Borotvapengét! Borotvapengét!
— Borotvaszappant, nyakkendő!
— Menetrendet, a legújabbat, 1 lej!
— Kilométerezett térképet!

A Baby-csokoládéra, melytől nemrég zengtek a bulvárdok, a Victoria, a vilamosok s a megálló, már ráunt a bukaresti, ráunt a kakasra, a friss kakasra, amelyet frissen patogtattak a patent kemencékben a bulvárdokon, most új csókukoricát sütnék ugyanazon a helyen. Egy csó sültengeri két lej. Elegáns ifjak és lányok állják körül az olteniait, aki nagy szakértelemmel forgatja a rácsos kemencén a szép tengerit, aztán kedélyesen rácsálják végig a bulvárdon.

És dul a szerelem. Két leány és két

Bécsi Mintavásár

(Wiener Messe)

1934 szeptember 2-től 8-ig (Röfunde szeptember 9-ig)

Luxus- és közszükségleti cikkek. Bútorvásár, Nemzetközi rádiókijelöltés. Költői dívat, szórmedivat, ruházati és népi háziipar, Nemzetközi film- és mozikijelöltés, Technikai vásár, Építkezési és utépítészeti vásár, Találmányok vására, (Téli sportkijelöltés), Elelmiszerkijelöltés, Brazília, Bulgária, Itália és Magyarország külön kiállításai. Mezőgazdasági és erdészeti kiállítás.

Jelentékeny utazási kedvezmények a román, jugoszláv, cseh, magyar és osztrák vasutakon, a Dunán, a Fekete tengeren, valamint a légi forgalomban. Nincs vízum a vásárigazolvány és utlevél felmutatása ellenében szabad határátlépés Ausztriába. Nem kell cseh átutazási vízum. A magyar átutazási vízumot a vásárigazolvány felmutatása ellenében a határon adják.

Információk, valamint mintavásári igazolványok (150 lej) kaphatók:

Wiener Messe A. G.

Wien VII., valamint a tiszteletbeli képviselőknek:

Ciuj: Osztrák konzulátus, Piața Unirii 15.

„Europa” Hermes, Calea Regele Ferdinand 13.

„Europa” Economija, Piața Unirii 23.

Wagons Lits Cook S. A., Piața Unirii 18.

ifjú kedélyesen megismerkednek. Közeli van a Cizmigiu.

Két rendőrségi tisztviselő megszólít egy fiatal, fejletlen leánykát. Főként mutatja föl kis könyvecskéjét és belefurakodik a hullámzó tömegbe.

A bulvárdon végigbug a mentőautó vészjelző szirénájára...

A Femina-mozgó hangszórója csak úgy ontja a bécsi keringőket... Egy darab élet Bukarestből.

(h. e.)

Frauenfeld osztrák nácivezér karrierje a zsidó bank puldjától a kampóskeresztes vezérségig

Bécs, augusztus 15. Az Uj Kelet a napokban közölte Rintelen portréját. Kétségtelen, hogy az öngyilkosságot megkísérelt nemzeti szocialista egyik főmozgatója volt a júliusi bécsi eseményeknek, de az is bizonyos, hogy hasonló, vagy na gyobb szerepe volt az események körül A. E. Frauenfeldnek, aki Berlinből irányítja az osztrák kampóskeresztesek akciót. Az osztrák mozgalom első idejében a kommunistából lett kampóskeresztes Habicht szervezte meg a nemzeti szocialistákat, de csak pár hónapig állott az ügyek élén, mert jelentkezőt Frauenfeld, aki kitúrta őt pozíciójából intrikáival, de főleg jó szónoki képességével.

Ausztriában mindenki tudja, hogy Frauenfeld volt Rintelenel együtt a Dollfuss elleni gyilkosság kezdeményezője. Hozzájuk tartozott még dr. Wechter és Priemer mérnök. A Münchenben „dolgozó” Frauenfeld röviddel a gyilkosság előtt hosszas tanácskozásokat folytatott ezekkel a cinkosokkal, akiknek nemcsak fűhrer rangot, hanem miniszteri tárcát is ígért a puccs sikere esetében. Hogy ki volt ez a Frauenfeld, arra nézve egy volt munkatársa, aki azóta megtért és államhű osztrák lett, írja a következőket:

Frauenfeld egy tipikus gangster. Ma már Hitler ellen is frontot csinál, aki tudvalegőleg a német birodalom békéje érdekében fel akarta oszlatni az osztrák légiót. Frauenfeld azonban négy héten át intrikált és mesterkedett és Hitlernek nagy megerőtetésébe került, amíg saját akaratán az osztrák nácivezérrel szemben keresztülvihette. Együtt dolgozott azokkal, akik forradalmat akartak csinálni Hitler ellen, de sikerült intrikáival megmenekülni a halál torkából.

1929 január 9-én Frauenfeld, aki akkor még keresztény szocialista volt, önként meglátogatta a Rotschild kórházat, hogy arról lapjában dícsérő cikket írjon. Február 4-én már dühös antiszemita és valamelyik utszéli újságban a zsidókról a leghívtányabb hangon ír. De ez is csak átmeneti természetű, mert két hét múlva, amikor novellás kötete jelenik meg, a kötetet Sieghartnak, a bankigazgatónak, főnökének ajánlja. A könyv maga silány erotikus giccek gyűjteménye. Emiatt felelnie is kellett a bírák előtt. Amikor

az elnök szóvátette előtte, hogy antiszemita létére miért dedikálta a könyvet a zsidó Sieghartnak, akkor Frauenfeld arcátlanul kijelentette, hogy nem tudta, hogy Sieghart zsidó származású. Az elnök ekkor nyugodtan kivett a dossziéból egy újságlapot Frauenfeld cikkével, melyben fel voltak sorolva az ausztriai zsidó nagytőkészek és természetesen közöttük Sieghart neve is.

Szerette a zsidó nőket. Egy zsidó barátnője számára egy másik könyvet dedikált, erotikus versek gyűjteményét és viccesen odairta: az antiszemita Frauenfeld öleli a sémita hölgyet.

1929 elején Frauenfeld még monarchista és filozemita volt, februárban már a nemzeti szocialista párt tagja, augusztusban „gauredner”, ami a náci szervezeti életben előkelő állást jelent, öt hónappal később már gauleiter, vagyis kerületi főnök. A pártban nagy a panasz ellene, különösen azért, mert a családját minden érdem nélkül ülteti a legjobb pozíciókba. Már annyira gyűlölik, hogy ki kezdi származását. Azt mondják róla, hogy zsidóktól származik és pozíciója most már veszélyben forog. De a ravasz ember Hitlerrel kijárta, hogy az ebben az irányban folytatott nyomozást abba-hagyják.

Frauenfeld híján van minden szociális érzésnek. Gépirókisasszonyának 60—80 sillinget fizet, tisztviselőinek 100—200 sillinget, a szerkesztőknek 250—350 sillinget. Öneki azonban háromezer silling a havi jövedelme, két autója van és amíg Bécsben élt, a Gushausstrasse 20 alatt hat szobás lakást tartott fenn magának és évente három hónapot töltött külföldön. Nagyon szeret jól élni, különösen szereti a gyomrát. Tavaly augusztusban a Präterben egy barátnőjével vacsorázott, amiért 173 sillinget fizetett ki. A párt-alkalmazottak közül ugyanakkor sokan éheztek. Tavaly júliusban arról sugdolták, hogy Bécsben 83 ezer silling német pártsegély sikkadt el Frauenfeld kezében. Frauenfeld nem is tudott igazságot, ellenben Berlinben el tudta igazítani a dolgot Hitlerrel. Mielőtt Németországba me nekült, nagy tartozásokat hagyott hátra és sok ellenséget. Frauenfeld ur ugyanis tavaly szeptemberben saját párthíveit denunciólta a rendőrségnek.

Váltsa meg újévi üdvözlétét

a Keren Kajemet utján

Nemcsak penzt és munkát takarít meg, hanem a zsidó országépítéshez is hozzájárul.

Az üdvözléteket az Uj Kelet közli, ros hasanát számában s így — anélkül hogy gondolkozni kellene azon, kinek kell üdvözlétet küldenie, kinek nem — eljutnak jókívánságai minden rokonához, ismerőséhez, üzlethez. A közlési díj kevesebb, mint amennyibe a névjegyek és borítékok, valamint a széküldés postaköltsége kerülnének.

- Egyszerű üdvözlét folytatólagosan közölve 30 lej.
- Egyszerű üdvözlét külön sorban 50 lej.
- Egyszerű üdvözlét külön szöveggel 100 lej.
- Nagyvilági keretes üdvözlét üzletek, vállalatok, egyesületek részére 250 lej.

Üdvözléteket felvesznek a Keren Kajemet biztosok és perselyűritők, valamint az Uj Kelet megbízottai.

Haym Salomon, az amerikai szabadságharc elfelejtett zsidó hőse

Ez a cikk az amerikai Cleveland News c. lapban jelent meg. Tehát ünnepelünk máma! Piknikkel, rakott vajjal kenyérral, esonakversenyyel, dzsezzbanddallal, söröző társaságokkal, tűzijátékkal! Így ünnepeljük mi a szabadság adományát. A forradalomnak köszönhetjük e napot és a függetlenséget. Mi nem tartozunk hálával semmiféle királynak vagy koronának. Mi szabad nép vagyunk. E napon csak a következőket kívánhatjuk fölünk: Hogy pontosan figyeljünk a forgalmi fényjelzésekre. Hogy az ut jobb oldalán hajtsunk. Hogy vigyázzunk fék-jainkra. Hogy engedelmessédjünk a rend őrnöknek. Hogy legyünk ellátva napégetés elleni krémmel. Hogy tisztelgünk a két sasos loagnak. És hogy szerecsük felebarátainkat.

Százötvennyolc évvel ezelőtt hirdették ki függetlenségünket. Tizenhárom az élet ért küzdő kis gyarmat kiküldte az aláírókat, hogy függeszték nevüket és pecsétjüket egy föltte fontos okiratra. Az okirat bizonyos „magától értetődő” igazságokat tartalmazott, amelyekről Nagy-Britannia zsarnoki uralkodója valahogy megfeledezett. E tévedésre szükségessé tette, hogy az uralkodó és zsarnokoskodó anyáállamtól különváljunk, amely erőszakkal közepette elkövette azt a ballépést, hogy bennünket szolgátságba akart dönteni. Ime a szabadságnnyilatkozatban felsorolt néhány „önmagától értetődő” igazság:

— Minden ember szabadnak és egyenlőnek született.
— Az embereket az Isten bizonyos elidegeníthetlen jogokkal ruházta fel, mely jogok magukban foglalják az élethez, szabadsághoz és a boldoguláshoz való jogot.
— A kormányok hatalma a kormányzók kezéből származik és ha bármely kormány korlátozná az élethez, szabadsághoz és boldoguláshoz való jogot, úgy a kormányzottnak jogukban áll a kormányt eltávolítani a helyéről.
— Ennélfogva a nép köteles öröködni saját biztonsága fölött.
— Nagy-Britannia uralkodójának az egyesült államok ellen kifejtett zsarnok-sabadság megőrzéséért.
— A nyilatkozat aláírói életükkel, vagyonyukkal és becsületükkel kezkeskednek a szabadság megőrzéséért.

A szabadságlevél aláírói többé-kevésbé ismerősök előttünk. Jól emlékszünk Hancock John, Franklin Benjamin, Adams Samuel és John, Sherman Rogers, Jefferson Tamás, Carroll Károly, Morris Róbert nevére. Pedig mások is szerepeltek ott, de azokról megfeledkeztek.

E függetlenség nyilatkozattal szoros összefüggésben van egy másik kép — a ferradalmi háború, amely szükséges volt ahhoz, hogy lerázzuk magunkról a fenhéjázó birodalom igazját. Az eszmetársítást Washington tábornok, Von Steuben, Lafayette és Morris Róbert emlékéhez vezet, az első pénzügyminiszterhez. Látjuk a megvert és széttört köztársasági hadsereget — a Washington delawarei átkeléséről szóló festményt. És Forge völgyét! Mi tudunk egyetmást Morris erőszakkal, aki a hadsereg fenntartására pénzt akart előteremteni. Ismerjük a forradalom hőseit, akik átvonulnak iskoláink történeti könyveinek lapjain, ahol el van mondva, hogyan szerezték meg nekünk a függetlenség ajándékát.

Amde ők nincsenek egyedül. Voltak ama napokban és órákban más hazafiak is. És itt ezek közül az egyiknek története, akinek nevét eddig még nem önekeleték meg, holott hosszú ideig ama férfiak oldalán állott, akik függetlenségükért harcoltak.

A mi hősi neve Haym Salomon, aki bizalommal volt hazája iránt abban az időben, mikor annak még kis hitele volt és amikor az ország kiesiny is volt ahhoz hogy bizalommal legyenek iránta. Űd-völzet Haym Salamonnak, a kis zsidó ügynöknek, aki naponta a philadelphiai frontuceai kávéház fülkéjében tanyázott. Ő a forradalmi idők egyik igazi hazafiak volt. Ő alapította meg a nemzet első „Forradalmi Pénzügyi Testületét”. Nem kapott hivatalos kinevezést és sohasem kapott fizetést szolgálataért. Nem írta ugyan alá a függetlenségi nyilatkozatot, de teljesítette fogadalmát, hogy életét és vagyonát elvei védelmére fordítja.

A forradalmi napjainkban, akárcsak

ma, pénzt adott a háboru céljaira. És miután a nemzeti kincstár már kimerült, a szabadságharcot az a veszély fenyegette, hogy abba kell hagyni. Ismerjük a yorktowni esztát, amely fordulópontja volt a küzdelemnek. Morris Róbert akkori naplója, midőn a nemzet pénzforrása kiapadt, feltűnteti, hogy a valódi kri-zis Cornwallis átadása után következett be. E napló most a kongresszusi könyvtárban van. Abban ismételt utalások vannak a Haym Salomonnal folytatott tanácskozásokra és az általa nyújtott segítségre. Utban voltak a béketárgyalások de a kincstár kimerült. A hadsereget fenn kellett tartani — még pedig minden áron. Ebben az órában nem volt mit tenni, mint Haym Salomonhoz fordulni. És ezt megtette Morris Róbert épen úgy, mint Washington, Von Steuben, Lafayette és Madison James.

A frontuceai kávéház kis zsidó ügynöke a köztársaságba helyezte bizalmát. Ő ismerte a zsarnokság történetét. Azért jött ide az ígéret e földjére, hogy megmeneküljön a kegyetlenkedés és rossz bánásmód elől, amely miatt népe szenvedett. És ő mindenképp elött oly országot keresett, ahol szabadság lakik. És azt álmodta, hogy azt itt megtalálja.

Haym Salomon a lengyelországi Varsóban született 1740-ben. Apja portugál zsidó volt, akinek hazájában napirenden voltak a pogromok. Ezek elől menekülőndő Halm Salomon atya Németországba menekült. Itt született fia Haym. Haym arnyit jelent, mint élet. A Salomon család Lengyelországból Hollandiába ment, ahol néhány évvel ezelőtt Spinoza atya is otthonra talált. Amikor Haym Salomon férfisorba került, figyelme New Amsterdam gyarmatra terelődött, melyet az új világban hollandusok alapítottak. Azt remélte, hogy megtalálja ott a szerencsét és barátságos emberekre akad. Így jutott az új világba Haym Salomon, a pénzügyek és nyelvek mestere. Az 1772 évben szállott itt partra 30 éves korában.

Nagy-Britannia ellenőrző hatalma Newyorkban a forradalom kitörése idején állott legmagasabb fokom. Haym Salomon a legelső letartóztatottak között szerepelt. Ugyanis barátságban volt a felkelőkkel és amellett még zsidó is volt. Egyszer szabadlábra helyezték, hogy újra letartóztassák. Akkor halálra is ítélték. De vesztegetések árán és barátai segítségével sikerült megmenekülnie. Akkor Philadelphiaba sietett, mert akkor ott volt a gyarmati kormányzószék helye. Bár pénz nélkül állott ott, mégis nagy mestere volt a pénzszinálásnak. Naponta ott ült a frontuceai kis kávéházban, ahol ügynöki mesterséget folytatott, még pedig váltókkal kereskedett. Hozzáfordultak azon férfiak, akik abban reménykedtek, hogy az országot felszabadítják. És multjához képest ő mindenki szá-

mára található volt, akik csak keresték és mindenkin barátságosan segített. Így történt, hogy amikor a pénzügyi tudomány esodót mondott, Morris Róbert eljött ebbe a kis kávéházba. Ugyanis a kormány kiadásai megnöttek, Haym Salomon a kormány nemhivatalos ügynöke gyanánt szerepelt. Piacot szerzett az ellenségtől elszedett áruk számára és az árukat pénzre konvertálta. Amikor Lafayette hadseregének erői egyesültek Washingtonnál, Haym Salomon volt az, aki értékesítette a váltókat és ellátta élelemmel a köztársaság küzdő csapatait.

Haym Salomon saját hiteleit rendelkezésére bocsátotta a köztársaságnak és a segélyösszegekről szóló váltókat Francia és Spanyolországnál, valamint Hollandiában számíttatta le. Nem kért, de nem is fogadott el bizományi díjakat. Kereken visszautasította minden ajánlatot, amely odairányult, hogy ellenszolgáltatást fogadjon el. Ugy a maga, mint barátai vagyonyát is kockára tette a függetlenségi harc befejezése érdekében. Amidőn az Északamerikai Bank, Morris pénzügyminiszterrel a háta mögött, bukásra állt, Haym Salomon segítségére sietett és megmentette. Madison James ezt írta róla: „Haym Salomon, ami kis barátunk a frontuceai kávéházból, olyan kincs, aki megment engem a végső szükségstől; azon ban sohasem fogok tudni visszaemlékezni rá nagy bosszuság nélkül, mert minden ellenszolgáltatást mereven visszautasított.”

Haym Salomon nemesak bankárja, de patriótája is volt a forradalomnak. Negyvenöt éves korában — tizenöt évvel az országba való érkezése után — tuberkulózisba esett. A kormány avégből, hogy meghálálja a frontuceai kávéház kis zsidó ügynökének segítségét, okiratokat szerkesztett, amelyeket Haym Salomonnal akart aláírni. De Haym Salomon már éppen a halálos ágyán fektült akkor, midőn ezen okiratok aláírás végett számára kézbesítve lettek és a szabadság ügyének végtelen kárára meghalt anélkül, hogy az okiratokat aláírta volna.

Habár a kongresszusnak ezer alkalma, módja és eszköze lett volna arra, hogy az ország tartozását lerója Haym Salomon iránt, eddig még egy centet sem fordítottak e célra. Pedig azok, akik hajlandók a kongresszusi jegyzőkönyvekben kutasatásokat végezni, megtalálhatják ott a tartozás bizonyítékát egy rövid életrajzi vázlat és a forradalom hazafia iránti e- ismerés alakjában, melyet néhai Calvin Coolidge szerkesztett azon időben, amikor ő volt az Egyesült Államok elnöke.

1785. január 8-án a „Philadelphia” c. lap egy egysoros gyászhirot közölt, amely így szólt: „Csütörtökön meghalt Haym Salomon ügynök”. Philadelphia egyik vasráccsal körülvett régi temetőjében nyugszik Haym Salomon holtteste. A kapun levő üttöt-kopott tábla hirdeti, hogy e temető falai között nyugsznak hamvai. Ennyi az egész.

Tehát ünnepelünk máma. Nem hódolunk semmiféle király vagy korona előtt, de megőrizük Haym Salomon emlékét, akinek sírkövére ezt a feliratot kellene helyezni: „Itt nyugszik Haym Salomon, a forradalom patriótája”.

Angolból fordította: Dr. Stern Mór

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGO MÜSORA:

Ma, szerdán új kettős műsor: I. Premier, először Kolozsavart: Tét egy emberfeje. Fősz.: Inkisóff (Taufun főszereplője) és Harry Baur (David Golder alakítója). II. Forróvérű város. Fősz.: Jan Kiepara és Brigitte Hélm. Helyárak: Földszint 20, balkon 15 lej

AZ OPERA MOZGO MÜSORA:

Csütörtöktől közkívánatra: Pflangókiasszony. Sylvia Sidney világhírneje, partnere Cary Grant, rendezte: Marion Gering. Jön: 1001 éjszaka meséje. Ramon Novarro, Mirna Loy.

Madách: Ember tragédiája. Propagandakiadás Zichy Mihály képeivel, 90 lej egészvászonban. Kapható az Új Kelet könyvostályában az összeg és porló költség előzetes beklüldésével vagy utánvétellel.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, augusztus 16.

Bukarest. 20.05: Román népzene. 20.30: Előadások. 21: Verdi „Aida” című operája.
Budapest. 13.05: Állástalan zenészek hangv. 14.30: Hangv. 17: Mesedra. 18: Cevegés. 18.30: Cigányzenekar. 19.30: Munkásóra. 20: Konce János hegedül. — 20.45: Külpolitika: figye! 21: Mocsányi — Lakos est. 21.45: Hírek, 22.10: Lemezek. 23.05: Az Operaház zenekara. — 24.30: Jazz.
Bécs. 20.55: Osztrák népzene. 22.45: Duók, hegedüre. 23.50: Hangv.
Berlin. 20: Schubert-hangv. 22: Németolasz cserehangv. 23.50: Szerenádok.
Milánó. 20.30: Szórakoztató zene. 21: Lemezek. 21.45: Operaközv.
Róma. 18: Hangv. 20.20: Lemezek. — 21.10: Lemezek.
Prága. 22: Rádózenekar. 23.15: Állástalan zenészek hangv.
Varsó. 18.15: Szólísták hangv. 21.15: Kamarazene. 21.12: Könnyű zene. Lemezek. 23.15: Táncczene.
Pének, augusztus 17.
Budapest. 13.05: Balajka zenekar. 14.30: Cigányzene. 16.30: Diákféltóra.

17: Háziasszonyoknak. 18: Lemezek. 18.45: Szenimrei Jenő előadása Benedek Elekrol. 19.30: Hangverseny. 20.30: Szentkereszthy bárónó előadása. 21: Budapesti hangversenyzenekar. 22.30: Hírek. 22.50: Bachmann jazz 23.35: Gerler hegedül. 24.15: Veres cigányzenekara.

Bécs. 17.50: Opera-részletek, lemezek. 19: Ének. 22.30: Arák és balladák. 23: Hangverseny a salzburgi érseki pá. o. tából. szólístákkal. 24.40: Holzerzenekar. Berlin. 19.30: Hermann Simon dák. Milánó. 18.10: Ének. 20.30: Szórakoztató hangverseny. 21.45: Szinkopált zene, utána lemezek.

Róma. 18.10: Hangverseny. 20.30: Lemezek. 21.10: Lemezek. 21.4: „Santarel. lina”. Hervé operettje.

Prága. 18.40: Lemezek. 20.30: „Elektra” Richard Strauss operája Salzburgból. 22.15: Hangjáték. 23.15: Lemezek.

Varsó. 19.15: Modern francia orgonaművek. 19.55: Lemezek. 20.15: Táncczene lemezek. 21.12: Szimfonikus hangv. 23.15: Táncczene.

APRÓ HIRDETÉSEK

Magyar költésnél egy szó 3 lej. Vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró híradás 10 lej. Álláskeresőknek 20 szálalás kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy fogadjunk, ha portobélyeg mellékelve van.

Sorbonne-on végzett francia tanár és felesége francia tanáró magánórát adnak. Cim a kijadóban.

Zsidó mindenestű kerestetik, aki főzést önállóan végez. Regele Ferdinand 98. Cukrászda.

Fűzők? Melltartók? legelőnyösebben Garmid Szalonban Str. Neulucea 2. Renner-palota.

Férfiüggyeségeknél, szexuális zavaroknál azonnali segítség. Bizalommal köd jön választbelyegyet „Laboratórium” Brascv. Str. Bratianu 64.

Modern függöny, ágyterítők legelőnyösebben készülnék. Weissmann himzsozalon, Reg. Ferdinand 3.

Mendli Jakab Blaj városban fekvő mezőgazdasági szeszgyára gyakorlati szeszfőző kerestetik, ki egyben a gépészeti teendőket is szakzerűen el tudja látni. Bizonyítványokkal felszerelt fizetési igényeket is feltüntető pályázatok Mendli Jakab Cluj, str. Gen. Neulucea 2. cimre küldendők.

A legizletesebb vegetárius ételek a Schwartz Ignác néze ése alatt álló „Familia” kóser vegetárius étteremben kaphatók. Cluj, Str. Memorandului 10. hátul az udvarban. Rendkívül olcsó árak. Előnyös abonamafeltételek.

Kiadó szeptember elsejére elegánsan burtozott szoba kapualatti bajárattal, teljes ellátással és fürdőszobahasználattal. Cim: Iuliu Maniu 33.

Perfekt szakácsnöt keresek ebédkoszt főzéséhez. Cim a kijadóban.

Háromtagu család teljes ellátást keres izr. családnál. Érdeklődné: Hirsch, Regina Maria 11., udvar.

Keresek hatéves kislány mellé németül, románul beszélő lányt, ki a háztartásban is segédkezne. Alex. Fischer, Brad.

50 lejért nyerhet egy negyedmilijót, ha még most vásárol egy temesvári Mentőrszolgálat. Huzás szeptember 9-én, Sorsjegyet kaphag minden trafikban és sorsjegyügnökknél. Erdélyi főelárusító Economía S. A. Succ. Cluj, Piața Unirii 23.

Szép, tisztá szobához urinó lakótárs. nöt keresek, Str. Londrei 30. I. emelet.

Ügyes, megbízható, perfek zsidó szakácsnöt keresek azonnalra. Schwartz internátus Oradea, Ep. Ciorgariu 8.

Suche für mein Mädcheninternat für sofor. Intelligente Ernste perfect deutsch, rumänische tüchtige Erzieherin. Offerte mit Photographie unter Adresse Mädcheninternat M. Schwartz, Str. Ciorgariu 8.

Pontosan éjjel, amikor bereknek a vurstliban két pártra nem tudt rajjon zst törpe, akik a mutatóval a fejét és mulattak akik azt azt mond ausztraliadó. Küldött nagy gény mind mondta, mterődés vés lett b ez lenni s berek kife az ököl jöment.

— Azt az egyik b
— Azt gény.

— Ki ta kirtartasz?
— Kitar.

Es egyben ben sikrá indult a ményen.

A mutató aki körül mint egy „kivül áll” kel az egénak a vére mind a kékor az eg széles nyelv hallo de.

dezni a tögy kéne a A másik aztán azt — Persz Feltápásd é felé, ha Megálltak amint neve

Már meg nem ért nem ért me re az az hogy előre aztán odar ha azt ma

A törpe tán zsebébe pillanatig kezét, mely tartja a legdaná: felve

A két le vózott. De azt mondja — Mégis Keveselte

— Nem h írásbeli viz napi számú az Eperjes folyó kése batak hétfő lenére, hogy hirdetését a vizsgázt az eredményekkel sem zök közl u bel vizsg nem felett a sággal a sz a bizottság románész ériur ahonnan hi takat az ere

HIREK

Zsidókérdés a vurstliban

Pontosan tizenkettőt mutatott az óra éjjel, amikor az történt, hogy az embereknek a fele két részre szakadt itt a vurstliban, a mutatványosbódé előtt: két pártra szakadtak az emberek, mert nem tudták megegyezni abban, hogy vajjon zsidó-e, vagy nem zsidó az a mutatványosbódé előtt, töröksapkával a fején, torzmosollyal az ábrázolással mulatgató a „közönséget”. Voltak, akik azt mondták: zsidó, voltak, kik azt mondták: de hogy zsidó, inkább ausztráliai, esetleg török — de nem zsidó. Különösen két legény hangoskodott nagyon egymással. Az egyik legény mindenre mindig az ellenkezőjét mondta, mint a másik. Előbb nézeteltérődés volt közöttük. Aztán vitaközlés lett belőle. Aztán — mint ahogy ez lenni szokott, hogy amikor az emberek kifogynak az érvekből, mindig az ökök jön — a két legény egymásnak ment.

— Azt mondd, hogy nem zsidó? így az egyik legény.

— Azt mondom — így a másik legény.

— Ki tartasz mellette, hogy zsidó, kiartasz? — így az egyik.

— Kitarok — így a másik.

És egymásnak mentek. A két legény ben szikrázott a düh, az egyiknek elindult a vére, de tartotta magát keményen.

A mutatványosbódé előtt a törpe — aki körül a verekedés tombolt — állt, mint egy gnom, mint egy törpe, aki „kivül áll” a dolgokon, akik nem érdekel az egész, hogy két legény egymásnak a vére ontja miatta. Líhegető már mind a két legény a fáradságtól, mikor az egyik megszólalt, az, amelyik széles nyakkenéssel esett a földre: — hallod, azt mondom, megkéne kérdeni a törpét, hogy milyen fajta, úgy kéne megdöni az igazságot!

A másik ráncba szedte a homlokát, aztán azt mondta: — Persze.

Feltápaszkodtak és elindultak a bódé felé, hogy megkérdessék a törpét. Megálltak a bódé előtt és figyelték, amint neveteti a közönséget.

Már megszólították a törpét, de az nem ért magyarul, a két legény meg nem ért más nemzetnek a nyelvén. Erre az az ötlete támadt az egyiknek, hogy elővett egy kellejtést a zsebéből, aztán odanyújtotta a törpe elé, mint ha azt mondaná, hogy: nesze!

A törpe ráncz, kinyújtja a kezét, aztán sebébe csuszítja a kellejtést, egy pillanatra kotorász, majd előhúzza a kezét, melyben két egylejes volt és oda tartja a legények elé, mintha azt mondaná: felváltottam.

A két legény megszágyenyülten távozott. De hallom, amint elmenőben azt mondja az egyik: — Mégis csak zsidó.

Keveselte a két lejt...

ADLER HUBERT

— Nem hirdetik ki a kisebbségi tanítók írásbeli vizsgálatának eredményét. Tegnap számunkban hírt adtunk arról, hogy az Eperjes uceai fiú tanítóképzésében folyó kisebbségi tanítók írásbeli vizsgálatai hétfőn este fejezhék be. Annak ellenére, hogy az írásbeli eredményének elhirdetését szerda reggelre ígérték meg, a vizsgázatók biztosok kijelentették, hogy az eredmény nem közlik sem az illetékekkel sem az újságírókkal. A jelentkezők közül ugyanis az is jelentkezhetik szóbeli vizsgára, aki az írásbeli vizsgán nem felelt meg. Nem közlik a nyilvánossággal a szóbeli eredményeket sem, mert a bizottság egyenesen a közoktatásügyi miniszteriumnak küldi el az eredményt, ahonnan hivatalosan fogják a vizsgázókat az eredményről értesíteni.

LEÁNYINTERNÁTUSA

Oradea, Ep. Clorogariu (Uri u.) 8. A város központjában, az összes iskolák közelében. Intézet díj havi 1500 lej. Állandó tanárnői felügyelet. Zenei képzés. Idegen nyelvek. Prospektus.

— A kolozsvári Izraelita Nőegylet negyedévi beszámolója. A Nőegylet a nyári hónapok alatt is folytatta szociális munkáját. Május, június és július hónapokban a Nőegylet a következő segélyeket osztotta ki: Házbőség címén 5900 lej, kelengyesegély címén 800 lej, árvák segélye címén 1120 lej, gyermekágyi és babakelengyesegély címén 250 lej. A napközi otthonban 7005 adag ebédet és uzsonnát osztott ki az agnók otthonában tizenkét benti lakó kap ellátást és ha kontinál résztesül megfelelő támogatásban. A Nőegylet felkéri tagjait és az érdeklődőket, hogy az intézményeket látogassák.

— Modernizálják a délafrikai hadikikötőket. Párizsból jelentik: Politikai körökben úgy hírlik, hogy tárgyalások vannak folyamatban az angol és a dél-afrikai kormány között a délafrikai hadikikötők modernizálása és új flottabázis kiépítése ügyében. A jelek szerint az angolok a suezit utat háború esetén teljesen biztonságosnak számolnak azáltal, hogy esetleg Afrika megkerülésével kell hajóhaduknak eljutnia Indiába.

— A gyomorfájás, gyomornyomás, bélsárpangás, alhasi vérbőség, nagyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelvépedék, kábultság, fülzúgás, halvány arczin, migrén, kedvetlenség a természetes „Feren József” keserűviz használata által igen sok esetben hamarosan elmúlik. Az orvosi világ azért nyilatkozik a legnagyobb elismeréssel a magyar Feren József vizről, mert hatása izgékony bélrendszert egyenként is megbízható és rendkívül enyhe.

— Rövid hírek mindenünne. Párizsból jelentik: Cáfólják azt a hírt, hogy a száműzött Abd el Krim rífikábi felkelővezér engedélyt kapna a Franciaországba való visszatérésre. — Stavisky özvegye panasziratot nyújtott a parlament vizsgálóbizottságához, amelyben feltárja, hogy félve van letartóztatásban anélkül, hogy közölték volna vele az élele emelty vádat. Igaz, hogy több ízben kihallgaták, de mindannyiszor mások vésték dolgai ügyében. Az özvegy azt kéri, hogy a bizottság idézze sürgősen maga elé, hogy előterjeszthesse mondanivalóját. — Az Urschlecht orosz tábornok vezetése alatt Franciaországba ellátogatott orosz légi raj óriásrepülőgépei tegnap még nem hagyták el Franciaországot. A légi raj a kedvezőtlen időben Strassburg repülőterén leszállást végzett s csak reggel folytatta tovább útját kelet felé. — Ellenzéki lapok azt a hírt közölték, hogy Franciaország kész lenne a lengyel pénzügyek rendezésére egymillió frank kölcsönnyújtani, ha Lengyelország arra hajózza el magát, hogy csatlakozik a keleti Locarno egyezményhez. A hírt hivatalosan megcáfolták. — Párizsban közölték az év harmadik negyedére szóló állambevétel kontingenseket. Ezek a következők: Lovak 500 darab, szarvasmarha kétezer métermázs, élősertés 5000 méter mázsa, élomalac 100 métermázs (az utóbbi három tétel kizárólag saaryidékű árú számára), 15 ezer darab élőbárány és 4000 métermázs friss bárányhús. — A Temps szerkesztő a szovjet Szokónikovot nevezi ki párizsi követévé.

— Detektívek vigyáznak Velencében a világ leggazdagabb menyecskéjére. Rómából jelentik: Barbara Hutton amerikai milliárdosnő és hercegi férje, Alexander Mdivani, Velencében tartózkodik. A lagunák városában nagy rokonszenvevel fogadják az új párt. A szép Barbara, amikor megkérdezték tőle, hogy mennyi ideig marad Velencében, így válaszolt: — Tulajdonképpen második násztra jötünk Velencébe és itt maradunk mindaddig, amíg jól érezzük magunkat. A dúsgazdag házaspár — mint Velencéből jelentik — fűrdőhalmikkal egészítette ki az utipoggyászt. A herceg 27 strandpizsamát vásárolt magának. Felújítást keltett Barbara Hutton egy tiszteletére rendezett estélyen, amikor is rengeteg ékszerrel és két detektívet szerződtettek a drágaságok őrzésére. Barbara Hutton és férje Velencében visszavonultan él. Délőtt 11 órakor kimennek a Lidóra, ott ebédelnek, a késő délutáni órákban érkeznek vissza Velencébe és esteiket baráti társaságban tötik.

— Japán 5 gram rádiumot kapott ajándékba. Tokióból jelentik: A rádiumkutatás terén Japán eddig k's mennyiségű rádiummal rendelkezett, amellyel csak korlátozott mértékben lehetett kísérleteket végezni. A Misui család — Japán Rockefellerje — most 5 gram rádiumot ajándékozott a japán tudományos köröknek s ezzel Japán a rádiumtulajdonos államok között egyszerre a harmadik helyre került. Amerika áll az első helyen a tekintetben, miután saját területén talál rádiumot s Franciaország a második ebben a sorban. A harmadik helyet elfoglaló Japán eddig 2 gram rádium feletl rendelkezt.

— Figyelmeztetés. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodája figyelmezteti a palesztinai kirándulások iránt érdeklődőket, hogy a napoként megjelenő hirdetések, amelyek utazási irodák és hajóstársaságok tesznek közzé, legtöbb esetben lelkiismeretlen üzleti alapon csábítják kirándulásra és illegális kivándorlásra a zsidó közönséget. A palesztinai beutazási rendeletek ismeretének hiányában nagy tudatos elhallgatásával igyekeznek utasokat verbuválni, anélkül, hogy valamilyen felelősséget tudnának, vagy mernének vállalni a partraszállásért. Ugyanakkor a kirándulás részvételi díját hallatlanul magas árban állapítják meg. A Szövetség irodája figyelmezteti a zsidó közönséget, hogy óvatosan viselkedjék minden hasonló reklámmal dolgozó kirándulási irodával szemben. Minden egyes esetben tanácsos a Szövetség központi irodájának véleményét kikérni. A Szövetség elnöke értesítést kapott a beiruti zsidó hitközség elnökétől, Joseph Dichy beytől, hogy napnap után jelentkeznek az ottani zsidó hitközségnek olyan romániai kivándorlók, akiket lelkiismeretlen kirándulási irodák csábítottak a kijutásra Szírián keresztül, palesztinai vízum nélkül és most a beiruti zsidóság terhére vannak.

Kirándulás Egyiptomba és Palesztinába

augusztus 25 — szeptember 15

a Vulcania 30.000 tonnás óceánjáró luxushajóval Génua, Cannes, Ajaccio, Nápoly, Capri-sziget, Port Said, Suezcsatorna, Kairo, Piramisok, Haifa, Nazaret, Jeruzsálem. Tel-Aviv, Rhodos szigete, Athén, Ragusa, Triest!!!
Halálánul gazdag program, bőséges, pazar ellátás. Beiratkozások a rendelkezésre álló utolsó kabinokra legkésőbb augusztus 20-ig.
Kérjen azonnal prospektus: vagy a Wagons Lits (Cook) utazási iroda bármelyik fiókjától, vagy pedig direkt a következő bukaresti irodák egyikétől: 1. Cosulich Line, Calea Victoriei 53. 2. Biroul de Voiaj Ing. Erdész, Calea Victoriei 168.

TURISZTIKA

A Haggibbor turisztikai szakosztálya folyó hó 19-én vasárnap kombinált autós és gyalogturát rendez a Turii és Tordai hasadékba és a Banya-fürdőbe. Indulás reggel 6 órakor. Jelentkezni csütörtök és péntek este fél 8-ól fél 9-ig a Calea Victoria 10. szám alatti klubhelyiségben lehet. Szombati jelentkezések nem vétettek figyelembe.

— Királyi kiüntetés egy zsidó kereskedőnek. Mint értesülünk, Öfelsége Károly király Hönigsberg N. F. nagyvárdi déligyümöles nagykereskedőt, akinek Kolozsváron is van üzlete, a Merituk Commercial rend I. osztályával tüntette ki az exportkereskedelemben szerzett érdemeiért. A legfelsőbb helyről jött kiüntetés egy arra mindenképp méltó férfiu ért, aki Nagyváradon 44 éve működik, mint kereskedő, de erdélyizerte ismerik nevét mint áldozatkész jó zsidót s mint puritán üzletembert.

— Biztos fellépés: Milyen értékes az öntudat, hogy jól nézünk ki. Nemesak a fellépés lesz biztosabb, hanem az eredmény is nő. Egy elővigyázatos és szakszerű bőrápolás az elismert Nivea-Creme használata által, biztosítja egy friss, tiszta arcbornek, amely mindenkinek jövőjére nagyon előnyös.

Hevesi Piroksa zongoraművész és Pfeiffer Alfred operatzenész, énektanár nyaralásukból hazatértek. Lakásukon találhatók 4-7 ig. Sij. Memorandum 10. szám.

MACHZOR מחזור

MIRJAM ünnepi imádságos könyvek, gyapju- és selyem

TALLESZEK טללים

valamint, mindenféle zsidó rituális cikkeket nagy választékban legolcsóbb árban kaphatók

Rosenzweig Anton Cluj

פרים גרסהאודלונג

— Orvosi hír. Dr. Ligeti Sándorné Somogyi Ilona dr. orvos-szemspecialista szabadságáról hazatért és rendelését újra megkezdte. Rendel. délután 4-6-ig Cal. Marechal Foch (Magyar u.) 53. sz. alatt. Telefon 4-55.

— A bukaresti Rudolf Mosse cég értesíti üzletfeleit, hogy már megkezdte az előmunkálatokat az 1935-i sajtókatalógus összeállításához. Mindazon lapok és folyóiratok, melyek az 1934-i katalógus szerkesztői részében elő nem fordultak és az 1935-i katalógusba fel akarják magukat vétetni, küldjék be azonnal tartifajuk pontos adatait és egy lappéldányt az alábbi címre: Rudolf Mosse S. A. Bucuresti. Bdul Bratianu 22. A felvétel a szerkesztői részben díjtalan.

— Eredménytelenek maradtak a német-holland forgalomban beállott nehézségek kiküszöbölésére hivatott tárgyalások. Házából jelentik: A német-holland forgalomban beállott nehézségek kiküszöbölésére hivatott tárgyalások eredménytelenek maradtak. Emiatt a holland kormány rendelkezéssel utpon kényszerküringet léptetett életbe éjféltől kezdődően.

— Eltemették az autókatasztrófa áldozatát esett Gonzalo spanyol herceget. Bécsből jelentik: Ena spanyol exkirályné és fia, a trónörökös Pórt schachba érkeztek, ahol ma volt Gonzalo herceg, az exkirályi pár legkisebb fiának temetése. A herceg autóbalesetnél vesztette életét.

— Angliában valószínűnek tartják a távolkeleti háborút. Londonból jelentik: Diplomáciai körökben valószínűnek tartják a távolkeleti háborút. Japán végleg meg akarja szüntetni a szovjet minden befolyását Mandzsuriaiban s ez ad okot a háborús konfliktusra.

Sayers. Jelige: „Gyilkosság”. Egy hírdetiroda titkai: vér, arany, kokain. A 28 lejes detektívorozatban. Kapható az Új Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beklüldésével

UJ KELET Legújabb hírek

Papen Bécsben

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

Jelentette az Uj Kelet, hogy Papen volt német alkancellár tegnap Berchtesgaden-be utazott, hogy Hitlerrel személyesen vegye át bécsi követi állásával kapcsolatos utasításokat. Papen az utasításokat átvette és berlini jelentés szerint talán már csütörtökön Bécsbe érkezik, ahol azonnali megátogatja Berger-Waldenegg külügyminisztert, felkeresi Schuschnigg kancellárt, majd átadja Miklas elnöknek megbízólevelét, amelynek megtörténe után megkezdji követi működését.

Nem oszlatták fel az osztrák légiót

Bécsi jelentés alapján közölük, hogy Hitler az osztrák kormány és a külföldi közvélemény nyomásának engedve feloszlatta az osztrák kámpókeresztések bajorországi légiját, sőt Habichtot és Frauenfeldet, az osztrák nemzeti szociálisták német vezetőit le is tartóztatták.

Ezzel a híradással szemben a Reichspost azt a Rómából érkező híradást közli, hogy odaérkezett hivatalos jelentés szerint

téves az a hír, hogy Habichtot és Frauenfeldet letartóztatták volna.

A hivatalos hír szerint eddig az osztrák légiót sem oszlatták fel és az erre vonatkozó hírek a német kormány machinációi voltak csupán.

Németországban egyébként teljes gőzzel megindult népszavazási demagógia mögött érdekes események készülnek. A francia sajtó egyes orgánumai, így különösen a jólértékelt Paris Soir annak a nézetének ad hangot, hogy

Hitler a népszavazást követően valószínűleg megfogja a politikai lépésre készülni.

Valószínűleg ennek tudható be az a nagy propaganda-hadjárat is, amely a vasárnapi népszavazást megelőző s amelyben nyilván különböző kényszerek hatása folytán Neura h külügyminiszter, sőt a volt német trónörökös is részt vesz.

Neurath (tegnap a népszavazással kapcsolatban felhívást bocsátott közre, amelyben rámutat arra, hogy a nemzet állásfoglalását nemcsak belpolitikai, hanem a nemzet világpolitika jövőjét meghatározó kihatással is lesznek. A lefegyverzett és másodrangúságra kárhoztatott Németország Hitlerben megtalálta azt a harcost, aki a német szabadságért, becsületéért és egyenjoguságért sikraszállt. Hitler a megtestesítője az államok egyenlő biztonsága elvének, aki azt vallja, hogy a békediktátum helyére igazi békének kell jönnie. Neurath azt ajánlja, hogy a nemzet álljon egységesen Hitler mellé és akkor augusztus 19-én az egyenjoguság, szabadság és a becsület igénylőjére adja le szavazatát.

A népszavazási propaganda során a volt német trónörökös is megszólaltatott, aki a következő kijelentéseket tette a Petit Journalnak:

Nem lesz többé francia-német háború.

Minden háalmamat, ami rendelkezésemre áll vagy állani fog, a francia-német közvédelemre fogom felhasználni. Két régi nemzet vagyunk, akik mindenképp ugyanarra a néprajzi jellegre törekszünk. A száv és most újabb az ázsiai veszedelm közösen fenyeget bennünket. Közösen megvédendő célkitűzéseink vannak.

Természetesen Németországnak van követelnie valójára Európában és reméljük, hogy igazat fognak adni nekünk

A külföld nem teheti, hogy ne érse meg azt a háladatosságot, mellyel a német nép Hitler Adolf iránt viseltetik. Az ő hasonlatatlan energiája volt az, amire példa mutatoként a leginkább szükségünk volt.

Tegnap Rudolf Hess, Hitler helyettese, tartott népszavazási propaganda-beszédet Kielben. Pénteken Hitler fog propaganda-beszédet mondani Hamburgban a rádió mikrofonja előtt. A rádiószózat, amelyet az összes németországi rádióállomások

közvetíteni fognak hallgatónknak, 20 óra 30 perckor hangzik el.

„A vörös front él“

Hitler és híveinek elképzelték, ravasz demagógiájával egyidejűleg a munkástömegek színén akcióba léptek, hogy a maguk korlátolt eszközeikkel ellensúlyozzák a hivatalos propagandát. Berlini jelentés szerint a nagyvárosok munkásnegyedeiben a kommunisták és szociálisták számos házat festettek vörösre. Reggelre a házak százain lett láthatóvá a felírás: „A proletárfront él és nem szavaz Hitlerre!“

A rendőrségnek sikerült néhány antihitlerista röpiratosztogatót letartóztatnia. Hitler népszavazási propagandája, mint az mindig történni szokott, a Saarvidékre is benyomult. Eppen ezért Knox, a saarvidéki népszövetségi kormánybizottság elnöke, újabb emlékiratot intézett a Népszövetséghez, amelyben újlag kifejezésre juttatja azt a meggyőződését, hogy a saarvidéki rendőrség nem elegendő a rend fenntartásához és ezért kéri németországi rendőrség kivezénylését a Saarvidékre.

Göringet autóbaleset érte

Berlini jelentés szerint Göring tegnap

Obersalzbergbe való utazása közben a dél-bajorországi Rosenheim közelében autóbalesetet szenvedett és hátán, térdén, arcán sérüléseket kapott. Beszállították a rosenheimi kórházba, ahol megállapítást nyert, hogy semmi aggodalomra nincsen ok. Az éjszaka folyamán Göring elhagyta a kórházat és elutazott Obersalzbergi házába, ahol a Berchtesgadenben tartózkodó Hitler hajnalban felkereste és érdeklődött hogyléte felől.

A német légifegyverkezés dokumentuma

A washingtoni kormány érdekes dokumentumát közli a titkos német légifegyverkezésnek. E dokumentum szerint az 1934-ik év első felében

Németország egymillió 566 ezer dollár értékben vásárolt az Egyesült Államokban repülőgépet anyagot.

A második legnagyobb vásárló Kína volt egymillió 239 ezer dollárral, a harmadik a szovjet 632 ezer dollárral. A negyedik és ötödik helyen Kolumbia és Mexikó állnak. Franciaország mindössze két repülőgépet vásárolt Amerikában, 45 ezer dollár értékben.

Hindenburg szenzációs végrendelete

London, augusztus 15. A von Papen légi útja körüli keletkezett titokzatoság úgy látszik szétfoszott a Reuter ügynökség tudósításának birtokába került adatok által, melyek teljesen hihetőnek lát

szanak. Papen, aki Hitlerhez utazott Bajorországba, Hindenburg marsall politikai végrendeletét juttatta el a kancellárhoz. Ezen okmány létezését több ízben megcáfolták német hivatalos körök, mikor a Reuter ügynökség nyilvánosságra hozta. Az okmány tartalma valószínűleg rendkívüli szenzációt fog kelteni politikai körökben. Azt állítják, hogy végrendeletében

Hindenburg keserűen panaszkodik a miatti a politikai és gazdasági nyugalatlanság miatt, melyben jelenleg Németország küzdökdi.

A végrendelet sajnálkozását fejezi ki, hogy Németország kapcsolatai a külfölddel nem javultak. A marsall nyugalatlanságát hangoztatja Németország jövője miatt és a kérdő formában szerkesztett végrendelet így szól:

— Vajon mikor fog kiemelkedni a hullámok közül az a szikla, mely hivatva lesz megmenteni Németországot és a német birodalmat?

Bécs, augusztus 15. A késő délutáni órákban érkezett jelentés szerint Papent csak a napokban várják Bécsbe. A lapok hideg fogadtatásban részesítik és azt a megállapítást teszik, hogy ami Németországban történik, az hivatva van megújítani a birodalom új bécsi követének küldetését.

Egyidejű jelentés szerint Röhm kapitány könyvét az „Egy áruló vallomást“ kivonták a könyvkereskedésekből.

A Skoda-ügy nagy bombája:

Cihoski tábornok volt hadügyminisztert bírói uton vonják felelősségre a Skoda-szerződés megkötéséért

A Curenul szenzációs értesülése szerint a parlamenti bizottság ilyen javaslatot fog terjeszteni a parlament két háza elé

Bucuresti-Bukarest, augusztus 15. (Az Uj Kelet tud.) Óriási feltűnést keltő hírt közöl ma a Curenul a Skoda-ügy parlamenti bizottságának azzal a határozatával kapcsolatban, hogy a Skoda-szerződés megkötéséért felelős politikusokat bíróság elé állítják. A lap szerint már készül a bizottságnak erre vonatkozó jelentése, melyben a felelősség megállapítására vonatkozó javaslatok vannak. A jelentés, a lap szerint,

az akkori hadügyminisztert kívánja felelősségre vonni,

aki a szerződés megkötésénél és az árak

megállapításánál járt el.

Eszerint Cihosky tábornok, az első nemzeti parasztpárti kormány hadügyminisztere lenne az, akit bírói uton tennék felelőssé a panamáért. A szenzációs híradás tudni véli, hogy

Cihosky felelősségrevonása érdekében a bizottság a parlament két házában összehívást kéri,

mert a nemzetgyűlés két házában szavazataira van szükség az eljárás megindításához. Ha ez a szavazás megtörténik, úgy Cihosky felett a semmitőszék egyetemes tanácsa fog ítékezni.

A hírt fenntartással közöljük.

A tengerészeti ünnepek alkalmából konstancában tartott minisztertanácsot a kormány

Bucuresti-Bukarest, augusztus 15. A kormány tagjai Tatarescuval az élükön tegnap este Konstancába utaztak, hogy ott résztvegyenek a tengerészeti ünnepeiben. A vonaton a kormány tagjai értekezletet tartottak, megtárgyalva az állásalkozás és az állami apparátus egyszerűsítésére vonatkozó dekretumok tervezeteit. Ma reggel Konstancába érkezett a királyi vonat az uralkodóval és Mihály vajdával, kiket az állomás peronján a kormány tagjai és a helyi hatóságok képviselői fogadtak. Az uralkodó és kísérete azután a Constanta hajó fedélzetére szálltak és az I. Károly világítótoronyhoz hajóztak. A nyílt tengeren különböző hajóegységek fölött tartottak díszszemlét, a hajó fedélzetén istenisztele-

tet celebráltak majd bevetettek a tengerbe egy nagy virághorgonyt a világháborúban elesett első tengerészek emlékére. A tengerészet főparancsnoka vette át a szót, aki méltatta a nap jelentőségét, majd a hajók sorrendben visszatértek a kikötőbe.

A konstancai tengerészeti ünnepeken felavatták a konstancai kikötő állomásait is. Ma délután az ünnepek keretében uszóversenyeket is tartanak valamint löversenyt is rendeznek és felavatják Mihail Eminescu szobrát. Este a tengeri állomásban bankettet ad a kikötő igazgatósága. Holnap ugyancsak az uralkodó, Mihály vajda és Miklós herceg jelenlétében felavatják a mamaiai repülőteret.

Álarcos banditák kirabolták a Déva-brádi utvonalon a Discom autót

Déva, augusztus 15. (Az Uj Kelet tud.) A Déva-Brád között járó Discom autót Formindea község határában két álarcos bandita kirabolta meg. A banditák rábőjték az autóra, a sofőrt karján megsebesítették, majd az utasokat a sebesülő Radulescu sofőrt, Bordea inkasszást és özvegy Krausznet aki alkalmilag utazott az autóval, kirángatták az autóból és út legéini kezdték. A sofőrt, aki az egyik rablóról az álarcos kerángatta, három fejszecsapással agyonverték. Az inkasszáns akinél az autó pénztárcájának a kulcsa volt az erdőbe menekült, úgy hogy a banditák mindössze négyezer lejű tudtak zsákmányolni azonkívül elrabolták özvegy Krausznet 1800 lejét is.

Százhuszezer vagon gabonánk marad exportra...

Bucuresti-Bukarest, augusztus 15. A mezőgazdasági kamarák által a gabonakivitel és belföldi fogyasztás miatt összeállított adatok szerint ebben az évben a termés cca 123.000 vagon (1 tonnás) buza és rozs, 68.000 vagon árpa és rizs és 205.000 vagon kukorica. A folyó évi terméshez hozzájárul még tavalyi maradvék: 12.145 vagon buza és rozs, 15.500 vagon árpa és rizs és 19.730 vagon kukorica. Ebből a mennyiségből belső fogyasztásra 72.884 vagon buza és rozs, 22.326 vagon árpa és rizs és 156.000 vagon kukorica szükséges, tehát összesen 120.500 vagon gabona marad exportra.

Zürichben összeült a jeruzsálemi egyetem vezetősége

Bern, augusztus 15. A jeruzsálemi zsidó egyetem vezetősége Weizmann professzor elnöke alatt összeült Zürichben. Jelen volt számos zsidó tudós, köztük sok amerikai és angol professzor is. A vezetőség elhatározta, hogy kibővíti a jeruzsálemi egyetemet, különösen a gyógyászati fakultást új többségben Németországból emigrált tanárok alkalmazásával.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Iroda
nyomtatás, Cluj, Strada Barza 2, 700 Cluj
Telefon: 8-77

Cenzurat

Extra D
plátó 1
No. 2247

28. Telef
Havonta
évre 680.
földre: 1
félre: 1
détések
KELET
szidóság
keink ut
rás meg

A bécsi

A Notr
zációs
igazi okl

A nagy
szerint ne
zaj elinté
ganda fde
hinni, h
ujabb k
vannak h

A bécsi
kor Ausz
más, éle
volna a B
sorsára b

Hogyan
lő Jakosb
a valsgo
nézme?

Azt hit
mondani
vögyi ál
jenek?

Negatív
ségi nyilv
teni sen
békéjét.

Az Ans
területét
Duna völ
Tehát r
Mj legy
Csak ko
Ilyen
nagyszerű

Az eur
államokat
hatalmak
ovhatta v

Briand
megvalósi
viszony
francia ol

Ezután
Magyaror
együttmű
Ausztria
nek terve

Ezek is
hibájuk a
nak csa
szem elő

Azt h
Ausztria
lépni a k
naj szerv
na meg,
vevők eg
csak pol
oldható
mint az,
tett.

Ha a r
beköveke
bécsi trag
drámák s

Az az
görikus
arra, hog
amelyet
oldása ki

Lengye
a prog

Minder
országba
ban van.
díthatók
ügyekre,
meggyilk
sok hant
ban nem
A fiatal
magával
előt az
párt tá
és nemz
tot alak
terror.